Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Sosyal Katılım için İşbirliği Projesi (SINC)

SOSYAL KATILIM KONUSUNDA SİVİL TOPLUM KURULUŞU

BELEDİYE İŞBİRLİĞİ İÇİN İYİ ÖRNEKLER

Çok Kültürlü Bölgelerde Sosyal Katılımın Teşvik Edilmesi Projesi
(TR2016/DG/03/A1-01/070 (EuropeAid/166483/ID/ACT/TR)

Fostering Social Inclusion in Multicultural Regions Project
(TR2016/DG/03/A1-01/070 (EuropeAid/166483/ID/ACT/TR)

YUVA DERNEĞİ

Kısaltma:
SOSYAL KATILIM IÇIN İŞBIRLIĞI PROJESI (SINC)
Web sitesi: sincproject.org
E posta: sinc@yuva.org.tr

Bu yayın Avrupa Birliği'nin mali desteği ile hazırlanmıştır.
İçerik tamamen Yuva Derneği'nin sorumluluğundadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

Sunuş Belgesi, nihai ürünün bilimsel kalitesini ve tarafsızlığını sağlamak amacıyla ***Hacettepe Üniversitesi'nden Dr. Serkan Çelik***'inakademik gözetimi altında SINC Proje Ekibi tarafından hazırlanmıştır.

Bu yayın, Avrupa Birliği'nin mali desteği ile T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı tarafından yürütülen Sivil Toplum Diyaloğu VI Programı kapsamında desteklenen ***"Çok Kültürlü Bölgelerde Sosyal Katılımın Teşvik Edilmesi Projesi - SINC Sosyal Katılım için İş Birliği"*** projesi için hazırlanmıştır.

1. İÇİNDEKİLER

2. INTRODUCTION **4**

3. THE SINC PROJECT AND THE PROJECT TEAM **7**

4. EU AQUIS ON SOCIAL POLICIES **11**

5. SOCIAL INCLUSION AND LOCAL GOVERNANCE **17**

6. SELECTED CASES FROM SINC PROJECT **28**

7. CONCLUSION **55**

8. SUGGESTIONS **61**

2. GİRİŞ

Teorik bir bakış açısıyla sunuş belgesi, bir sorunu ortaya koyan ve bir çözüm sağlayan belirli bir konu hakkında ikna edici, yetkili, derinlemesine bir rapordur. Sunuş belgeleri, yeni veya farklı bir bakış açısını gün ışığına çıkarmak amacıyla okuyucuları eğitmek için kullanılır. Buna paralel olarak, bu sunuş belgesi, zorunlu göçe maruz kalan kişilerin sosyal katılımını geliştirmek için değil, yerel yönetim birimleri tarafından oluşturulan iş birliği vakalarının odaklanmış bir tanımını sunan araştırmaya dayalı bir rapordur.

Bu makalede, hem sosyal katılım adına belediyeler ve STK'lar arasındaki iş birliğinin ***iyi örnekleri*** olarak gördüğümüz vakaların ayrıntılarını hem de proje ortaklarının proje döngüleri sonucunda ortaya çıkan deneyim ve algılarına ilişkin bakış açılarını sunmayı amaçladık.

Rapor, hem yerel yönetim birimleri (belediyeler) ve sivil toplum kuruluşları (STK'lar) arasındaki iş birliği boyunca sosyal katılımı teşvik etmek için işlevsel yolları gösteren ilgili literatüre hem de yerel düzeyde sosyal katılımı geliştirmek için etkin bir şekilde çalışan uygulayıcılardan elde edilen mülakat verilerine dayanmaktadır. Raporda ayrıca ***Türkiye, İsveç ve Almanya'***daki çeşitli yerlerde dezavantajlı grupların sosyal katılımına yönelik iyi uygulamaların tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu raporun genel amacı, görüşmeler ve çevrimiçi bir anket yoluyla toplanan iyi uygulama örneklerine genel bir bakış sağlamak ve bu çalışmayı yürüten bazı

ilham verici girişimler ve programlar hakkında özel bilgiler sunmaktır. Rapor dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm, yerel düzeyin rolünün dünya genelinde sosyal katılım politikaları için neden daha önemli hale geldiğine dair genel bir bakış sunmaktadır. İkinci bölümde iş birliği için temel zorlukların ve fırsatların değerlendirilmesine dayanan üçüncü bölüm, yerel yönetimler ve devlet dışı aktörler arasındaki iş birliği modellerini geliştirmek için pratik fikirler sunmaktadır. Son bölüm, göçmenlerin ve mültecilerin ihtiyaçlarını karşılamak için yerel kamu aktörleri ve belediyelerle yakın iş birliği içinde uygulanan SINC üyesi girişimleri ve projeleri vurgulamaktadır.

Dokümantasyon boyunca, bir proje veya girişimi iyi bir uygulama örneği olarak ele alırken, kurumsal özellikler ve kabiliyetler, projenin/programın sosyal uyuma katkısı, etkilenen grupların proje tasarımı ve uygulamasına katılımı, projenin/programın farklı paydaşlar arasında ortaklık ve koordinasyona katkısı, etkilenen kişilerin ihtiyaçlarına uygunluğu, çok paydaşlı bir yaklaşım benimseme ve sürdürülebilirlik konularını mevcut literatüre göre detaylandırdık. Programlamada hak temelli veya bütüncül bir yaklaşımın benimsenmesi, projelerin/programların tekrarlanabilirliği, etkinliği ve verimliliği, etki değerlendirmesinin program döngüsüne dahil edilmesi ve iş sektörüyle ortaklık, katılımcılar tarafından belirtilen diğer başarı göstergeleri arasındadır.

3. SINC PROJESİ VE PROJE EKİBİ

SINC Projesi, yerel yönetimlerle, yani belediyelerle iş birliği içinde çok kültürlü bölgelerde uygulanan sosyal katılım faaliyetlerine odaklanarak, Türkiye ve İsveç'teki STK'lar arasında bilgi alışverişi yoluyla sosyal katılım müdahalelerinin etkisini arttırmak üzere yola çıkmıştır. Lider kuruluş ve eş-başvuru sahibi, farklı çalışma yöntemlerinin ayrıntılı bir şekilde anlaşılması için hedeflenen şehirlerdeki sosyal içerme müdahalelerine odaklanarak 2021 ve 2022 yıllarında uygulanan son projeleri inceleyen bir yönlendirme komitesi kurdu; amaç Türk STK'larının, belediyeler ile iş birliği içinde AB Sosyal Politika ve İstihdam Müktesebatı (19. Fasıl) kapsamına giren Avrupalı meslektaşları tarafından üstlenilen sosyal içerme müdahaleleri konusunda farkındalıklarını artırmak idi.

Yönlendirme komitesi, her iki ülkedeki, Türkiye ve İsveç'teki STK'larla bilgi, çalışma şekli örnekleri ve öğrenilen dersleri paylaşmayı; Türkiye'deki STK'ların AB Müktesebatının Sosyal Politika ve İstihdam faslına ilişkin farkındalığını artırmaya odaklanmayı; STK'ların hedeflenen yerlerde belediyelerle iş birliğine yönelik konsorsiyumun özel tavsiyelerini takip ederek Avrupa Birliği (AB) tarafından finanse edilen FIER projesi kapsamında kurulan STK'lar arasındaki diyaloğu güçlendirmeyi amaçlamaktadır.
Lider kuruluş ve eş-başvuru sahibi, bir önceki projeden (FIER) edindikleri deneyimleri, panel toplantıları ve sunuş belgeleri gibi iletişim araçlarını kullanarak ülkelerindeki daha geniş STK topluluklarıyla paylaşarak STK'lar arasında sürdürülebilir diyaloğa katkıda bulunmayı amaçlamıştır.
Aşağıdaki bölümde ana başvuru sahibi, proje ortakları ve iştirakçilere ilişkin genel bilgiler yer almaktadır.

YUVA DERNEĞİ (YUVA)

SINC Projesi'nin lider ortağı olan YUVA, tüm canlıların ve gelecek nesillerin haklarına saygılı sürdürülebilir yaşam tarzlarını teşvik etmek amacıyla 2010 yılında kurulmuştur. YUVA, sürdürülebilirlik sorunlarına hem doğa hem de insan perspektifinden bütüncül çözümler önermekte ve gençlik ve yetişkin öğrenimi yoluyla çevresel olarak sürdürülebilir yaşam tarzları, yoksulluğun azaltılması ve demokratikleşme için önlemler almaktadır. Bu amaçla, yararlanıcılarının sosyo-ekonomik koşullarını iyileştirmek, ekolojik ve kültürel farkındalıklarını artırmak için mesleki eğitimden Türkçe kurslarına, aktif vatandaşlık, sosyal uyum ve çevre okuryazarlığı eğitimlerine kadar birçok alanda yaygın eğitim ve katılımcı öğretim yöntemleriyle hayat boyu öğrenme fırsatları sunmaktadır. YUVA, faaliyetlerini Dünya Vatandaşlığı Programı (ECP) ve İnsani Gelişim Programı (HuDP) olmak üzere iki ana program altında yürütmektedir. ECP kapsamında YUVA, 1) Ekolojik Farkındalık ve 2) İnsan Hakları ve Demokrasi olmak üzere iki ana tematik eksende Küresel Vatandaşlık Eğitimi programlarını sunma, geliştirme ve çeşitlendirme hedefini benimsemiştir. HuDP kapsamında YUVA, özellikle gençlerin ve yetişkinlerin bağımsız olmaları ve onurlu bir yaşam sürmeleri için güçlendirme programları sunmaktadır. YUVA bugüne kadar Malala Fonu, ECF, IOM, UNHCR, GIZ, İsviçre Göç Devlet Sekreterliği, DVV International, DRC, SavetheChildren gibi çeşitli uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapmıştır ve 2015 yılından bu yana Avrupa Yetişkin Eğitimi Derneği (EAEA) üyesidir.

TABLO 1. SINC PROJESİ'NİN ORTAKLARI VE İŞTİRAKÇİLERİ

Proje Ortakları	Ekip Üyeleri	e-postalar
Yuva Derneği (YUVA)	*Erdem Vardar* *Deniz Dinçel* *Özge Sönmez*	*erdem.vardar@yuva.org.tr* *deniz.dincel@yuva.org.tr* *ozge.sonmez@yuva.org.tr*
Destek Grubu Ağı İsveç	*Ziyad Tarek Yousıf Al Qaraghuli* *Adnan Adnan Abdul Ghani*	*ziyad.tarek@supportgroup.se* *adnanasfa@gmail.com*
PROJECT ASSOCIATES	**Ekip Üyeleri**	**e-postalar**
Şişli Belediyesi	*Öznür Sarıahmetoğlu* *Fırat Can Yılmaz*	*oznur.sariahmetoglu@sisli.bel.tr* *firat.yilmaz@sisli.bel.tr*
Avcılar Belediyesi	*Anıl Karahan* *Ediz Boynikoğlu*	*anil.karahan@avcilar.bel.tr* *ediz.boynikoglu@avcilar.bel.tr*
İsveç Mölndal Belediyesi	*Anders Nordberg Markhede* *Ediz Boynikoğlu*	*anders.nordberg-markhede@molndal.se* *ediz.boynikoglu@avcilar.bel.tr*
İsveç Trollhättan Belediyesi	*Katarina Nyman*	*katarina.nyman@trollhattan.se*

4. SOSYAL POLİTİKALARA İLİŞKİN AB MÜKTESEBATI

Sosyal politikalara ilişkin Avrupa Birliği Müktesebatını tam olarak anlayabilmek için öncelikle “Avrupa Sosyal Haklar Sütunu”, “yapabilirlik yaklaşımı (CA), Aktif Katılım, Açık Koordinasyon Yöntemi (OMC), Avrupa Sosyal Şartı, Lizbon Stratejisi ve Yoksulluk ve Sosyal Dışlanmaya Karşı Avrupa Platformu” dahil olmak üzere katılım açısından bazı temel AB stratejilerini tanımalı ve incelemeliyiz.

Avrupa Birliği, Avrupa toplumunun kapsayıcılığını ve uyumunu güçlendirmeyi ve yoksulluk, sosyal dışlanma ve ayrımcılıkla mücadelede üye devletleri destekleyerek tüm insanların fırsatlara ve kaynaklara eşit erişimini sağlamayı amaçlamaktadır. Toplumda eşitlik ve sosyal katılımın sağlanmasına yönelik çabaları hayata geçiren AB, sosyal katılımı sosyal politika yaklaşımında temel bir konu haline getirmiştir. AB ülkeleri ayrıca, ırk veya etnik kökenlerine dayalı olarak insanlara karşı ayrımcılık yapılmasını yasadışı hale getiren düzenlemelerin yanı sıra engelli insanların hizmetlere erişimini sağlayan standartlar üzerinde de anlaşmaya varmıştır. AB vatandaşları istihdam ve meslekte ayrımcılığa

karşı da korunmaktadır. 1990'lı yıllarda Avrupa Birliği (AB) sosyal politikasında sosyal dışlanmanın bir kavram olarak giderek yaygınlaşmasıyla birlikte, AB yoksulluk programı sosyal dışlanmaya karşı bir mücadeleye dönüştürülmüştür. Bu süreç, Avrupa Konseyi'nin Mart 2000'de Lizbon Stratejisi'ni kabul etmesiyle sonuçlanmıştır. Lizbon Stratejisi'nin genel hedefine ulaşılması için kilit önlemlerden biri Avrupa Sosyal Katılım Stratejisi'dir. Strateji, yoksulluğun ortadan kaldırılmasının yanı sıra sosyal dışlanma ile mücadele ve sosyal uyumun teşvik edilmesi üzerinde önemli bir etkiye sahip olmayı amaçlamaktadır. Engelliler, genç ve yaşlı çalışanlar, düşük vasıflı işçiler, göçmenler ve Romanlar gibi etnik azınlıklar, yoksul bölgelerde yaşayanlar ve işgücü piyasasındaki kadınların tümü AB Uyum Politikası tarafından desteklenmektedir.

Avrupa Sosyal Haklar Sütunu, bireylere ilave ve daha etkili haklar sağlamak ve adil ve iyi işleyen işgücü piyasaları ile sosyal sistemleri desteklemek amacıyla Kasım 2017'de AB tarafından oluşturulmuştur. Avrupa Sosyal Haklar Sütunu, Avrupa Birliği'nin daha kapsayıcı ve eşitlikçi olması ve tüm Avrupalıların yaşamlarını iyileştirmesi için izlemesi gereken 20 ilkeyi tanımlamaktadır. Kasım 2017'de Avrupa Parlamentosu, Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu tarafından oybirliğiyle onaylanan bildirge, Avrupa Birliği'nin tüm kurumlarının yanı sıra tüm üye devletlerinin de bildirgenin ilke ve haklarını benimsediğini göstermektedir. Avrupa Sosyal Haklar Sütunu, AB kurumları ve üye devletlerin ortak bir siyasi taahhüdü ve yükümlülüğüdür. Bu sütun, AB vatandaşlarının 'adil çalışma koşulları', 'uygun ve uzun vadeli sosyal koruma' ve 'işgücü piyasasına eşit şans ve erişim' haklarını sağlamayı amaçlayan çeşitli tedbirler içermektedir.

AB'nin sosyal katılıma yönelik bakış açısını anlamadaki diğer kritik kavramlardan biri de, belirli mallardan mahrumiyetin mutlak bir yapabilirlik mahrumiyeti

gerektirdiğini öngören yapabilirlik yaklaşımıdır (CA). Örnek vermek gerekirse, göçmenler (birinci nesil) genellikle dilsel zorluklar yaşamaktadır. Sonuç olarak, örgün eğitime katılmış olsalar bile, potansiyellerinin tamamını kullanamamaktadırlar. Ayrıca, göçmenler için bu genel sorunlara bazı kurumsal ve ekonomik engeller de eşlik etmektedir. Bu nedenle AB, yoksulluğun değerlendirilmesinin artık kazanılan gelire değil, adalet, eşitsizlik ve sosyal dışlanma gibi sosyal olguları değerlendirmek için bir çerçeve sunan yapabilirlik yaklaşımının (CA) ana hatlarıyla belirttiği gibi bu yolla oluşturulabilecek yapabilirliklere dayandığını düşünmektedir. CA'ya göre yoksulluk, farklı yaşam biçimlerini seçmek için gerçek olanakların eksikliği olarak yorumlanır ve "kapasite yoksunluğu açısından mantıklı bir şekilde tanımlanabilir" (Sen 1999, s.88). Aktif katılım aynı zamanda asgari ücret, kaliteli hizmetlere erişim ve kapsayıcı işgücü piyasaları gibi konuları bütüncül bir şekilde ele alarak işgücü piyasasından en çok dışlanan kişiler için sosyal katılım ve sosyal korumayı teşvik etmeyi amaçlayan bir Avrupa Birliği politikasıdır. Ayrıca, aktif katılım, tüm vatandaşların, özellikle de en dezavantajlı olanların, çalışmak da dahil olmak

üzere topluma aktif olarak katılmalarına izin verilmesini gerektirir. Avrupa Komisyonu, aktif katılım için üç bölümden oluşan bir politika modeli oluşturmuştur: (1) uygun mali yardım; (2) kapsayıcı işgücü piyasaları; (3) yüksek kaliteli hizmetlere erişim.

Açık koordinasyon yöntemi (OMC), Avrupa Birliği'nde üye devletlerin gönüllü katılımına dayanan bir hükümetler arası yönetişim biçimidir. Normlar ve göstergeler, kıyaslama ve en iyi uygulamaların paylaşımı gibi yumuşak hukuk süreçleri, açık yöntem koordinasyonunun temelini oluşturur. OMC, 2000 yılında Lizbon Stratejisinin bir parçası olarak oluşturulmuş ve sosyal uyumu, büyüme ve istihdam ile birlikte, gelişen ve geleceğe yönelik bir Avrupa'nın ayırt edici özellikleri olarak tanımlamıştır. Lizbon Stratejisi ise AB'yi 2010 yılına kadar daha fazla ve daha iyi istihdam ve daha fazla sosyal uyum ile sürekli ekonomik kalkınma yeteneğine sahip dünyanın en rekabetçi ve dinamik bilgi tabanlı ekonomisi haline getirmeyi amaçlamıştır. Ekonomik, sosyal ve çevresel restorasyon ve sürdürülebilirlik, stratejinin temel konularını oluşturmaktadır. Sosyal politikalara ilişkin AB müktesebatının anlaşılmasında dikkat çeken bir diğer kavram olan Avrupa Sosyal Şartı, medeni ve siyasi haklara atıfta bulunan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne karşılık olarak temel sosyal ve ekonomik hakları güvence altına alan bir Avrupa Konseyi anlaşmasıdır. Şart'ta belirtilen temel haklar şunlardır: barınma, sağlık, eğitim, istihdam, yasal ve sosyal koruma, kişilerin dolaşımı ve ayrımcılık yasağı; bunların hepsi sosyal uyumun ve dezavantajlı grupların dahil edilmesinin çok temel değişkenleridir.

AB, ekonomik büyümeyi yeniden sağlamayı ve daha fazla ve daha iyi iş olanakları sunmayı yoksullukla mücadelede kilit faktörler olarak belirlediğinden, Avrupa Komisyonu yoksullukla mücadeleyi 2020'deki ekonomik, istihdam ve sosyal gündeminin merkezine yerleştirmiştir. Bunun başarılmasına yardımcı olmak üzere Avrupa Komisyonu,

Yoksulluk ve Sosyal Dışlanmaya karşı bir Avrupa Platformu kurulmasını önermektedir. Buna paralel olarak Devlet ve Hükümet Başkanları bir dönüm noktası üzerinde mutabık kaldılar: Avrupa Birliği'nin önümüzdeki on yıl içinde en az 20 milyon kişiyi yoksulluk ve sosyal dışlanmadan kurtarmasına yönelik ortak bir hedef. Yoksulluk ve dışlanma ile mücadele, büyüme ve istihdamın yanı sıra modern ve etkili sosyal korumaya dayanmalıdır. Dahası, yenilikçi sosyal koruma müdahalesi, refah sistemlerinin şimdiye kadar artık programlarla müdahale etme eğiliminde olduğu tüm alanlar olan hedefli eğitim, sosyal bakım, barınma, sağlık, uzlaşma ve aile politikaları dahil olmak üzere geniş bir sosyal politika setiyle birleştirilmelidir. Avrupa 2020'nin sosyal katılım ve uyum hedeflerine ulaşılması, büyük ölçüde AB ve Üye Devletlerin sosyal ve göç politikalarını bir araya getirme kapasitesine bağlı olacaktır.

5. SOSYAL KATILIM VE YEREL YÖNETİŞİM

Sosyal katılım, yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altında olan kişilerin ekonomik, sosyal ve kültürel hayata tam olarak katılabilmeleri için ihtiyaç duydukları fırsat ve kaynaklara erişebilmelerinin yanı sıra toplumlarında kabul gören refah ve yaşam standartlarına ulaşmalarını sağlayan bir süreçtir.

Sosyal bütünleşmenin sağlanması, kişi veya grupların toplumsal hayata katılımını engelleyen unsurların ortadan kaldırılması, toplumsal barış ve huzura katkı sağlanması sosyal katılımın bir parçasıdır (Biçerli, 2016; Erincik, 2018; Seyyar, 2008). Sosyal katılım yoluyla vatandaşların yaşamlarını etkileyen kararların alınmasına ve temel hakların elde edilmesine daha fazla katılımı sağlanır. Sosyal dışlanma ise, insanların veya grupların temel vatandaşlık haklarına (medeni, siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel haklar) erişimlerinin sürekli olarak engellendiği bir durumdur. Sosyal, ekonomik, siyasi, kültürel, kişiler arası etkileşimler, sayısal, nesiller arası ve toplumsal cinsiyet faktörlerinin hepsi dışlanmada rol oynamaktadır. Yoksulluk, istihdam güvencesizliği, eğitim eksiklikleri; engellilik, bağımlılık, aşırı hane yönetimi sorumluluğu; cinsiyet, cinsel yönelim, din ve etnik kökene dayalı ayrımcılık; sosyal ilişkilerin zayıflaması, duygusal bağların kopması; vatandaşlık ilişkilerinin etnik kültüre dayalı olarak parçalanması; kaliteli temel hizmetlerin yetersizliği, kültürel göstergelerin kaybı sosyal dışlanma örnekleridir.
Katılım politikaları, sosyal etkileşimlerle ilgili olanlar gibi onurlu bir varoluşa katkıda bulunan ihtiyaçları ele almak üzere tasarlanmıştır. Bu hedeflere, ekonomik, sosyal ve kültürel eşitsizliği ortadan kaldıran eşitlikçi ilişkilerin teşvik edilmesinin yanı sıra sosyal çeşitlilik ve aynı fikirde olmama özgürlüğü de dahil edilmelidir. Sonuç olarak, aynı metropoliten bölgedeki kurumlar, halihazırda yürürlükte olan politikaların etkinliğini artıracak politikalar ve hizmetler üzerinde anlaşmalıdır. Yerel yönetimler mümkün olduğunca sosyal sorunları öngörmeye çalışmalıdır. Son olarak, sosyal açıdan hassas nüfusların katılımı için şehir temelli programların uygulanması yoluyla

etkin politikalar geliştirilmelidir. Ayrıca, her türlü sosyal katılım politikası, kadınlar ve erkekler arasındaki ve etnik gruplar arasındaki eşitsizlikleri ortadan kaldırmalı ve çeşitliliğin mutlu bir şekilde bir arada var olmasını teşvik etmelidir. Farklı kültürel topluluklar arasında kültürlerarası ilişkilerin teşvik edilmesi kapsayıcılık felsefesinin bir parçasıdır. Kültürlerarası politikalar, farklılıkların kabulü ile ortak yurttaşlık ilkeleri temelinde bir arada yaşamayı birleştirerek oluşturulmalıdır. İnsan hakları, özellikle de kentli hakları, bu birliğin temelini oluşturmalıdır. Öncelikle şehirler ve metropoliten alanlar, kapsayıcılık konularında ulusal ve uluslararası iş birliği ağında proaktif aktörler olmaya teşvik edilmelidir. Temsili demokrasi yöntemleri, tüm vatandaşları karar alma sürecine dahil etme ve eleştirel yeteneklerini geliştirme konusunda yetersiz kalmaktadır. Katılımcı demokrasi süreçleri ise vatandaşların bireysel ya da örgütlü düzeyde kamusal meselelere katılım hakkını kalıcı olarak güvence altına alır. Bu bağlamda katılım, sosyal ağları güçlendirmek ve yeni aktörleri kamusal eyleme dahil etmek için ortak sorumluluk deneyimini içermelidir. Bu nedenle yönetişim, toplumsal karmaşıklık dönemlerinin yönetilmesinde tercih edilmektedir. Bu nedenle, entegre ve kesişen eylemler geliştirebilen bir idare yaratacak idari reformların uygulanması gerekmektedir. Bu, sorunlara bütüncül bir bakış açısıyla yaklaşmayı ve kamu yönetimi (farklı düzeylerden), sivil toplum kuruluşları ve özel sektör gibi çeşitli aktörlerden oluşan bir ağ aracılığıyla birbirine bağlı eylemlerle yanıt vermeyi içerir.

Nüfusun çoğunluğunun şehirlerde ve metropol bölgelerde yaşadığı bir toplumda yerel yönetimler hayati bir rol oynamaktadır. Artan sosyal, ekonomik, politik ve kültürel komplikasyonların yanı sıra, yeni, çeşitli olasılıklar ve zorluklar dünyası vardır. Mevcut küreselleşmenin bir sonucu olarak eşitsizlikler artmıştır; gerçekte, yoksulluk ve sosyal eşitsizlik on dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında tüm kıtalarda artmış ve birçok bireyin toplumdan dışlanmasıyla sonuçlanmıştır (UCLG, 2013). Son yıllarda, şehirlerin mültecilere hizmet sunup sunmaması gerektiğini ve sunacaksa bu hizmetlerin neler olduğunu belirlemeye yönelik çalışmalar yapılmış ve yayınlanmıştır (Koçak, 2019). Daoudov (2015), yerel yönetimlerin bu aşamadaki rolünü,

bir yabancının veya göçmenin ulusa katılmasına, yabancı statüsünü kaybetmesine ve vatandaş olmasına kadar olan süreci tanımlayan “entegrasyon merdiveni” olarak tanımlamaktadır. Çoğu ülkede giriş, yerleşme ve çalışma izinleri merkezi hükümet tarafından verilir. İkinci aşamada, bireyin ulusa adaptasyonu başlar ve yerel yönetimler yeni gelenlere dil, ülke ve kültür hakkında bilgi vermeyi amaçlayan kurslar düzenler. Ayrıca, bireyin ekonomik hayata katılımı için yerel yönetimler mesleki eğitim ve istihdam yardımından sorumludur. Üçüncü adımda göçmenlerin grup olarak geldiği durumlarda, onlarla çeşitli anketler veya görüşmeler yapılır ve yerel yönetim onların görüşlerini değerlendirmekle sorumludur. Bu, topluluğun yerel toplumla uyumunu artırmak, aralarındaki iletişimi güçlendirmek ve en önemlisi göçmen derneklerinin ve göçmen platformlarının kurulmasını destekleyerek göçmen topluluğuna bir ses vermek için yapılır. Dördüncü aşama, yabancıların karar alma sürecine katılımının resmen tanınmasıdır. Yerel yönetimlerde çalışan yabancılar için danışma kurulları ve komisyonlar oluşturulmasını gerektirmektedir. Birçok Avrupa ülkesinde göçmenlere katılım için özel bir fırsat tanınmaktadır. Oy kullanma hakkı gibi belirli siyasi hakların tanınması beşinci aşamadır. Belediyelerin yerel büyümeyi destekleme ve büyük ölçekli yerinden edilme karşısında kapsayıcı topluluklar geliştirme konusundaki önemi hiç bu kadar büyük olmamıştı. Belediyeler, mülteciler ve göçmenler için hizmetlere erişimin iyileştirilmesi ve artan talebi karşılamak için altyapı ve idari sistemlerin genişletilmesi gibi sosyal ve ekonomik kapsayıcılığı teşvik eden girişimlere öncülük etmiştir. Hem göçmenler hem de uzun süreli ikamet edenler için iş ve geçim olanaklarına, barınma, sağlık hizmetleri, eğitim, beceri ve dil eğitimine erişim sağlamıştır. Yerel yönetimler, sadece yeni gelen mülteci ve göçmenlerin acil ihtiyaçlarının karşılanmasında değil, aynı zamanda yeni sakinlerin sunduğu uzun vadeli sosyal ve ekonomik büyüme ve kentsel dayanıklılık beklentilerinden yararlanmada da kritik bir rol oynamıştır. Yerel yönetimler halka

en yakın olanlardır ve sürekli olarak zorluklar ve olanaklarla karşı karşıya kalırlar. Sonuç olarak, yetersiz hizmet alan toplulukların katılımını teşvik ederek yerel kalkınmayı etkilemek ve inovasyonu yönlendirmek için eşsiz bir fırsata sahiptirler. Avrupa Belediyelerinin göçmenlere yönelik uygulamalarına bakıldığında İrlanda'nın Dublin kentinde mültecilerin belediye meclisinde oy kullanabildiği görülmektedir. Ayrıca mahallelere bazı afişlerin asıldığı ve kentteki göçmenleri bilgilendirmek için eğitimler verildiği de dikkat çekiyor. İspanya'nın Barselona kentinde yabancılar, ayrımcılığı en aza indirmek için kent konseylerine katılmaktadır. New Haven şehrinde göçmenlere belediye tarafından bir belediye kimlik kartı verilmekte ve bu kart ile göçmenler kütüphane kullanımı, parklara erişim gibi bazı imkanlardan yararlanabilmektedir. Marsilya Belediyesi ise farklı dini cemaatleri bir araya getirmeye çalışmakta ve aralarındaki iletişimi güçlendirmek için faaliyetler

yürütmektedir. Avrupa'daki birçok ülkenin yabancıların yerel topluma entegrasyonunda ilk otorite olduğu görülmektedir. Bu belediyelerin göçmenlerin yerleşimi ve uyumu konusunda bazı sorumlulukları ve politika belirleme yetkileri olduğu gibi gerekli hizmetleri sunma konusunda da yetkili oldukları görülmektedir (Yıldırım ve Mertek, 2017, s. 1203).

Öte yandan Türkiye, son göç akınını deneyimleyene kadar hem ulusal hem de belediye düzeyinde bir uyum stratejisi uygulama ihtiyacını görmemiş ve mültecilerin topluma entegrasyonu politika yapıcılar için bir öncelik olmamıştır. Yerel yönetimlerin hizmet sunumunda ve yerel halkla bütünleşmede karşılaştıkları zorluklar göz önünde bulundurulduğunda, bu duruma uygun politikalar geliştirilmesi gerektiği düşüncesi oluşmuştur. Mülteciler çeşitli nedenlerle kamp alanlarına sığamadıkları veya kamp merkezlerini terk edip şehir merkezlerinde yaşamaya başladıkları için, başta dil engeli olmak üzere ev sahibi toplumla çeşitli sorunlar yaşanmaktadır. Türkiye'de yaşayan 5 milyon göçmen ve mültecinin çokluğu nedeniyle bu konular sıklıkla göz ardı edilmekte ve zaman zaman sadece merkezi hükümet otoritesi tarafından çözülebileceği varsayılmaktadır. Öte yandan merkezi otorite bu sorunu tek başına çözemeyecektir. Birçok sanayileşmiş ülkenin aksine, Türkiye'de göçmen grupların belediyelerin karar alma süreçlerine katılımı için herhangi bir yasal dayanağın bulunmaması, yabancıların katılımcı demokrasiyi teşvik etmek üzere tasarlanan kent konseylerine katılımını zorlaştırmaktadır.

5.1. SOSYAL KATILIM İÇİN YEREL YÖNETİMLER VE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI (STK'LAR) ARASINDA İŞ BİRLİĞİ

Yerel ve bölgesel yönetimler artık artan insan hareketliliği, adem-i merkeziyetçilik, kentleşme ve eşitsizlik gibi küresel bağlamlarda sosyal politikaların geliştirilmesinde temel aktörler olarak görülmektedir (Fry ve Islar, 2021).

Etkili göç yönetiminin sosyal olarak kapsayıcı, dirençli ve sürdürülebilir şehirlerin gelişimi için kritik öneme sahip olduğu yaygın olarak kabul edilirken, göç akademisyenleri dikkatlerini giderek ulus-devletten uzaklaştırmakta ve sınırlandırma uygulamalarının bir alanı olarak yerel düzeye çevirmektedir (Ambrosini, 2018). Bu görüşmelere rağmen, sivil toplum-belediye ortaklıklarının yansımaları üzerine yapılan araştırmalar nispeten azdır (Agustín ve Jorgensen, 2019; Frykman ve Mäkelä, 2019). Göçmen ve mültecilerin yerel kalkınma planlarına entegre edilmesinde belediyeler çok önemli bir rol oynadığından, diğer yerel, ulusal ve uluslararası aktörlerle iş birliği yapılması şarttır. Bu, diğer belediyelerle iş birliği yapmanın yanı sıra STK'ların iş birliği yapması için olanaklar yaratmayı da içerir. Yerel yönetimler sıklıkla göçmenler ve mültecilerle ilk temas noktasıdır ve yerel hizmetlerin onların ihtiyaçlarına ve özelliklerine göre uyarlanmasını sağlayarak riskleri azaltır (Seyidov, 2021). Karşılamanın ötesinde, uzun vadeli ve başarılı entegrasyon, göçle ilgili kaygıların kentsel planlama, kamusal alanlar, barınma, eğitim, kültür ve işgücü piyasasına erişim de dahil olmak üzere çok çeşitli belediye yetkinliklerine entegre edilmesini gerektirmektedir.

5.2. FONKSİYONEL İŞBİRLİĞİ MODELLERİNİN FAYDALARI VE DEZAVANTAJLARI

Yetkililer, STK'larla iş birliğini, göçle ilgili zorluklara bilgi ve yeni çözümler getirmenin yanı sıra, kendi alanlarında uzman olan diğer aktörleri görevlendirerek sosyal uyum hizmetlerinin sunumunu çeşitlendirmek olarak görmektedir. Ayrıca, STK'lar yerel durumu bilen gönüllülerin yardımına güvenebileceğinden, düzgün yönetilen hizmet görevlendirmesi devlet bürokrasisini ve maliyetini en aza indirir. Öte yandan, iş birliğinin avantajları çoğunlukla acil ve uzun vadeli entegrasyon hedeflerine ulaşmada pratiktir: sivil toplum kuruluşları devlet kurumlarından daha yüksek yetenek ve uzmanlığa sahip olabilir. STK'lar, sahadaki uzmanlıkları nedeniyle göçmenlerin ihtiyaçlarını tanıma konusunda en nitelikli kuruluşlardır. STK'lar ve sivil toplum paydaşları, yeni sorunlara ve değişen gerçeklere verdikleri yanıtlarda ve hizmetlerini çeşitli hedef gruplara uyarlamada daha yaratıcı olarak görülmüştür. Birçok şehirdeki yerel yönetimler, yasal müdahale yetkileri olmadığı için operasyonlarını devlet dışı kuruluşlara devretmektedir. Ayrıca, STK'larla çalışmak, kısmen daha kişisel bir düzeyde faaliyet gösterdikleri ve STK'ların hizmetlerinin genellikle devlet tarafından işletilen kuruluşlardan göçmenler tarafından genellikle daha erişilebilir olması nedeniyle caziptir. Dolayısıyla, STK'ların ve inanç temelli kuruluşların sürece dahil edilmesi, göçmenlerin sosyal ağlar oluşturmasına ve yerel halkla bağlantılar kurmasına yardımcı olma gibi ek bir fayda sağlamaktadır.

5.3. SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ ETKİN İŞ BİRLİĞİNİN ÖNÜNDEKİ FIRSATLAR VE ENGELLER

Çeşitli nedenlerden dolayı, yerel yönetimlerle çalışmak sivil toplum kuruluşları ve çalışanları için bir fırsattır. STK'lar, kapasitelerini geliştirmelerine yardımcı olmak için mali ve idari yardım alabilirler. Hükümetle iş birliği ve etkileşim, STK'ların kurumsal güç ve etki kazanmasına da yardımcı olabilir. Ayrıca, iş birliği ve ortaklıklar, göçmenlerin ihtiyaçlarının karşılanmasında kritik öneme sahip olan uzman ağların oluşturulmasına yardımcı olmaktadır.

AB genelindeki STK'lar, yeni girişimler başlatmak ve uzun vadeli hizmetleri sürdürmek için finansman ve operasyonel yardım konusunda yerel yönetimlere güvenmektedir. Sonuç olarak, hiç kimseyi geride bırakmadan hedef grupların gereksinimlerini karşılayan hizmetler geliştirmek ve hizmetleri değişen taleplere ve gerçeklere uyarlamak için iş birliği şarttır. Sık sık yapılan kamuya açık müzakereler şeklindeki iş birliği, STK'lara hizmetin yürütülmesine yönelik avantajların yanı sıra fırsatlar da sunmaktadır. Öncelikle, hükümetin nasıl çalıştığı hakkında daha fazla bilgi edinmek ve entegrasyon ve hizmet tedariki alanında kanıta dayalı entegrasyon politikası oluşturmaya katkıda bulunmak için bir fırsat oluşturuyor. Düzenli olarak yapılan kamuya açık tartışmalar, benzer düşünen kuruluşlar arasında ağların geliştirilmesine ve en iyi uygulamaların paylaşılmasına da yardımcı olur. Mültecilere barınma sağlama konusunda yerel politika yapıcılar ve belediyelerle yapılan iş birliği, hukuk uzmanlarından sosyal hizmet uzmanlarına bilgi aktarımının yanı sıra STK üyeleri ve

personeli arasında sosyal konulardaki yasalar hakkında daha fazla bilgi sahibi olunmasını sağlamıştır. Artan göçmen alımları, konut sıkıntısı ve buna bağlı olarak göç ve entegrasyon mevzuatında meydana gelen değişiklikler sonucunda ortaya çıkan sosyal ve hukuki danışmanlık için ek sorunlar göz önüne alındığında, bu hem büyük hem de küçük STK'lar için faydalı olabilir.

Yerel yönetimler ve entegrasyon hizmetleri sunan STK'lar arasındaki güç dengesizlikleri ve rekabet halindeki çıkarlar, iş birliğinin etkili bir şekilde yürütülmesini zorlaştırabilir. Bu durumda yerel yönetimler ve STK'lar temel entegrasyon hedefleri üzerinde anlaşmaya varabilirler, ancak STK'lar hizmetlerini kendi anlayış ve fikirlerine göre sunamayabilirler. OECD'nin yerel entegrasyon raporu, STK'larla çalışan yerel yönetimlerin önündeki üç büyük engeli tespit etmiştir. İlk olarak, uzun seçim prosedürleri kullanmaktadırlar. Kamu ihale usullerinin uzunluğu, değişen ihtiyaçlara uyum sağlanmasına imkân vermemiştir. İkinci olarak, şehirler entegrasyon hizmetlerinin sunulmasına ilişkin net standartların ve izleme prosedürlerinin pek çok durumda eksik olduğunu bildirmiştir. Yüksek standartların karşılanması, devletin gözetimi ile STK'ların liderliği arasındaki dengenin sağlanmasını da gerektirir. Üçüncü olarak, OECD örneklemindeki bazı şehirler, hizmet sunumunun ilişkilendirilmesine yönelik kamu çağrılarına yanıt verirken kamu kurumları tarafından sağlanan hizmetlerle potansiyel rekabetle ilgili engellerle karşılaşmıştır. Bu nedenle, belediye yetkilileri için dış kaynak kullanımının avantaj ve dezavantajlarını dengelemek ve entegrasyon hizmetlerinin kalitesini artırmaya yardımcı olabilecek doğru rekabetçilik seviyesini korumak zordur. Nispeten kısa fonlama dönemleri ve değişen projeler nedeniyle ilişkilerde süreklilik olmadığı düşünüldüğünde, belediyelerin STK'larla iş birliğini uzun vadede sürdürmesi zordur. STK'lar tarafından etkin hizmet sunumunun önündeki en büyük engellerden biri, hem yerel makamlarla hem de devlet dışı aktörler arasında diyalog ve koordinasyonun geliştirilmesindeki zorluklardır. Diyalog eksikliği, özellikle büyük şehirlerde, hizmetlerin tekrarlanmasına ve yerel politikaların ve teklif çağrılarının parçalanmasına neden olabilir. Başarılı bir diyalog aynı

zamanda kapsayıcı hedeflere ulaşmada sürekliliğin yanı sıra değişen önceliklere ve ihtiyaçlara cevap vermek için belirli bir esnekliğe izin veren bir çerçeve gerektirir.
Yapılandırılmış iletişim, mükemmel iş birliğini sürdürmeye yönelik en önemli stratejilerden biridir. Kamu yetkilileriyle ilişkilerdeki yanlış anlamalar ve engeller, sık ve açık iletişim kurularak çözülebilir. Yetkililer ve STK'lar arasındaki açık iletişim hatları, göçmenlerin yetkililerin, kamu hizmeti sağlayıcılarının ve devlet dışı aktörlerin çeşitli rol ve görevlerini anlamalarını sağlar ve bu da refah sunumunu anlamaları açısından faydalıdır. Yerel yönetimler, entegrasyon programlarında "yerel dönüş" olarak adlandırılan sürece göre, yerel aktörlerle iş birliği yaparak deneyimlerinden ders çıkarabilir. Bu nedenle entegrasyon stratejileri, göçmen toplulukları, hayırsever ve inanç temelli kuruluşlar ve diğer sivil toplum kuruluşları (STK'lar) gibi entegrasyon alanında kapsamlı deneyime sahip paydaşların girdilerine açık olmalıdır; çünkü bu paydaşlar, yerel yönetimlere en iyi uygulamaları ve iyileştirme önerilerini iletmede kilit aktörlerdir.

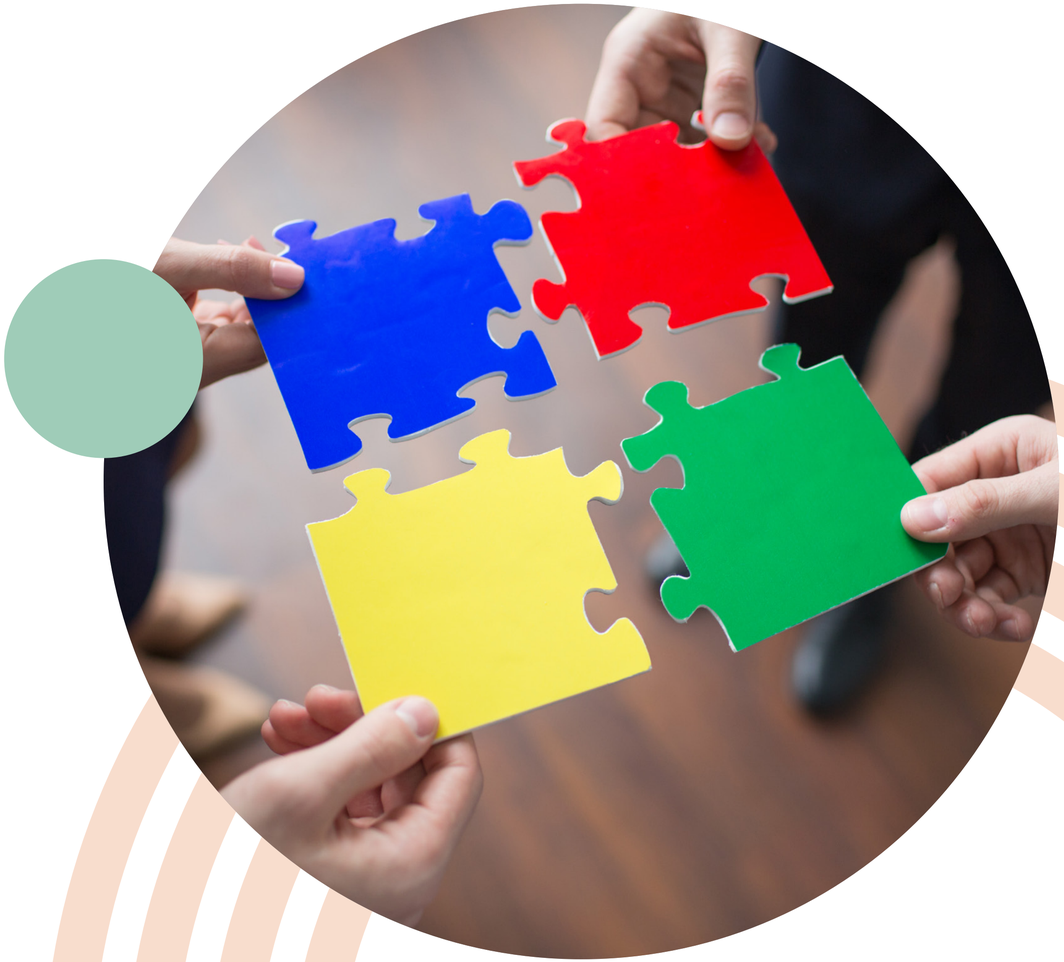

6. SINC PROJESİNDEN SEÇİLMİŞ VAKALAR

Aşağıdaki bölümde, yerel yönetimler ve STK'lar ile iş birliği içinde sosyal katılımı teşvik edebilecek stratejilerin dikkate değer uygulamalarının yer aldığı projeler sergilenmektedir.

6.1. ÖRNEK OLAY İNCELEMESİ: YUVA'NIN SOSYAL UYUM STRATEJİSİ VE UYGULANAN FAALİYETLER

Yuva Derneği, lider başvuru sahibi olarak, sosyal uyum konusunda farkındalığı artırmak için üç saatlik çevrimiçi bir eğitim uyguladı. Ana hedef grup belediye çalışanları ve sivil toplum örgütleriydi. Eğitimin öğrenme hedefleri, sosyal uyum ve göç hakkında bilgi ve farkındalığın artırılmasına odaklanmıştır.

Yuva Derneği eğitim hedeflerini şu şekilde açıkladı:

Göç ve göçmenler hakkında bilgi düzeyinin artırılması.

Katılımcıların sosyal uyuma ilişkin vizyonlarının genişletilmesi.

Dezavantajlı kişilerin sosyal uyumuna katkıda bulunmak için katılımcıların motivasyonunun artırılması.

Bu amaçla Yuva Derneği, değerlendirici ile birlikte eğitimin etkisini kontrol etmek için bazı olumlamalar belirlemiştir. Bu onaylar aşağıdaki gibidir:

Katılımcılar zorunlu göçten bahsederken hak temelli yaklaşımı anlamaktadır.

Katılımcılar sosyal uyumun ne anlama geldiğini tanımlayabilir.

Katılımcılar sosyal uyumu gerçekleştirmek için gerekli koşulları bilirler.

Katılımcılar, sosyal uyumun sistematik ve toplumsal bir çaba gerektirdiğinin farkındadır.

Katılımcılar yerel yönetişimin sosyal uyum üzerindeki rolünü anlar.

Göç Farkındalığı eğitimi Zoom Platformu üzerinden online olarak gerçekleştirilmiş ve beş kez düzenlenmiştir. Eğitim ağırlıklı olarak sivil toplum ve belediye çalışanlarını hedeflemiştir. Yuva Derneği iki eğitimi sadece belediye çalışanlarına verirken, diğer üç eğitim ise derneğin sosyal medya hesaplarından yapılan açık çağrı ile farklı katılımcılara ulaşmıştır. Eğitim katılımcılarının üçte biri Buca Belediyesi (İzmir İli), Edremit Belediyesi (Balıkesir İli), İzmir Büyükşehir Belediyesi, Çine Belediyesi (Aydın İli) ve Efeler Belediyesi (Aydın İli) gibi belediyelerden gelmiştir. İzmir dışında diğer tüm belediyeler ülkenin batısında yer alan il ya da ilçe belediyeleridir. Eğitime bireysel olarak katılan katılımcılar çoğunlukla üniversite öğrencileri, okul öğretmenleri, sosyal hizmet uzmanları vb. olmuştur. Çevre, doğa ve sosyal hizmetler konularında çalışan küçük ölçekli sivil toplum kuruluşlarından temsilciler de hazır bulunmuştur.

Farkındalık eğitimi hedeflerine ulaşmış, katılımcılar göçün temel kavramları, sosyal uyumun tanımı ve yönleri ve göçmenlerle ilgili temel yasalar hakkında bilgilerini artırmış ve bir toplumda sosyal uyuma katkıda bulunmak için düşünceler geliştirmişlerdir. Eğitimin kapsamı genişletilip derinleştirilebilir ve hedef gruplar gelecekte bölümlere ayrılabilir çünkü bu eğitim bazı katılımcılar için fazlasıyla temel kalabilir. İleri düzeyde başka bir eğitim hazırlanacaksa, bazı uzmanlar ve bazı göçmen temsilcileri eğitime dahil edilebilir. İkinci eğitime katılanlar, bulundukları ilde ve/veya görev yerlerinde sosyal uyumu artırmaya yönelik projelerin uygulanması için gönüllü olabilirler.

6.2. ÖRNEK OLAY İNCELEMESİ: DESTEK GRUBU AĞI (SUPPORT GROUP NETWORK - SGN)

SGN, İsveç'teki ve yurtdışındaki sığınmacılar, mülteciler, göçmenler ve göçmenleri güçlendirmek ve onlara yardım etmek isteyen dernekler, gruplar ve bireyler için bir şemsiye görevi gören, onların girişimlerini teşvik eden, geçici veya kalıcı olarak yaşadıkları yerlerde yerel Destek Grupları kurmalarına yardımcı olan, onları bu Şemsiyenin bir parçası haline getiren ve her alanda (sosyal, kültürel, eğitim, sağlık ve psikolojik bakım) destekleyen ve davaları için her düzeyde savunuculuk toplayan kar amacı gütmeyen bir kuruluştur. Örgüt demokratik şekilde yönetilmektedir ve siyasi, ulusal ve dini taraflardan bağımsızdır.

SGN’nin elde ettiği başarının arka planını anlamak için amaç ve hedeflerine bir göz atmamız gerekmektedir:

Sığınmacıların, mültecilerin ve göçmenlerin girişimlerini güçlendirmek ve teşvik etmek ve onları her alanda desteklemek: (sosyal, kültürel, eğitim, spor, sağlık ve psikolojik bakım).

Sosyal sürdürülebilirliğin sağlanmasına yardımcı olan daha iyi ve daha renkli çok kültürlü toplumlar için toplumları mülteci ve göçmenlerin beceri ve uzmanlıklarını keşfetmeye teşvik etmek.

Mültecileri kendi meseleleri için aktörler ve ana paydaşlar haline getirmek.

Çeşitlilik, toplumsal cinsiyet eşitliği, kadınların ve gençlerin güçlendirilmesi ve Çocuk Haklarının korunmasına odaklanarak çocukların, gençlerin, yetişkinlerin ve ailelerin daha iyi entegrasyonunu ve dahil edilmesini sağlamak ve onlara toplumun aktif üyeleri olmaları için araçlar sunmak için toplumun normlarının anlaşılmasını teşvik etmek.

İsveç ve Avrupa’da aynı hedefleri paylaşan diğer kuruluşlar ve girişimlerle iş birliği yapmak.

Sığınmacıların, mültecilerin ve göçmenlerin davalarını her düzeyde savunmak.

SGN, savunuculuk kampanyaları yürüttüğü, sosyal medyayı ve web sitesini kullandığı, ulusal ve uluslararası TV ve gazetelerde haberler yaptığı ve gazeteler, STK'lar veya devlet dairelerinin web siteleri için savunuculuk ve tartışma makaleleri yayınladığı etkili ve çeşitli bir iletişim stratejisine sahiptir. Ayrıca, kısa filmler (savunuculuk filmleri ve projeler ve etkinlikler kısa filmleri) yayınlamakta ve sosyal katılım temalarıyla ilgili ulusal ve uluslararası konferanslar vermektedirler. Her ikisi de amaçlarını savunmak için konferanslar, seminerler ve atölye çalışmaları düzenliyor, manifestolar hazırlıyor ve kamuya açık farklı kültürel etkinliklere katılıyor.

Sosyal katılım için belediyelerle güçlü işbirlikleri kurma ve sürdürme konusunda en dikkat çekici STK performanslarından biri olan SGN'nin hikayesi 2014 yılında İsveç'te bir mülteci kampında (sığınma evi) başlamıştır. SGN (Destek Grubu Ağı) fikrinin odak noktası, mültecilerin kamptaki uzun bekleme süreleriyle başa çıkmalarına yardımcı olacak bir anlam ve umut duygusu yaratmak ve aynı zamanda gelecek için kapasite oluşturmaktı.

SGN'yi kuran bir grup insan, mültecilere savaşlardan, kaçakçılardan, ölüm teknelerinden ve ölüm yollarından kurtulup Avrupa'ya ulaşan güçlü bireyler olduklarını hatırlatmanın, zaten feda ettikleri her şeyi boşa harcamamaları ve depresyona teslim olmamaları için destek olmanın, içinde bulundukları durumla ilgili bir şeyler yapmalarına yardımcı olmanın, fikirleri ve girişimleriyle onları cesaretlendirmenin gerekliliğine inanıyordu. Başlangıçta, mültecilerin hayatta kalanlara çok fazla yetkinlik, potansiyel ve güçle davranılması gerektiği fikrini paylaşan yerel kuruluşlar ve gönüllülerle temasa geçerek bağımsız faaliyetler düzenlediler. İkinci olarak, Destek Grubu yalnızca mültecilere yönelik faaliyetler yürütmek yerine, mültecilerin kendi faaliyetlerini oluşturarak dahil oldukları sosyal katılım ve kalkınma faaliyetleri planlamıştır. Destek Grubu mülteci girişimlerini yerel toplumla buluşturmaya başladığında, organizasyon ve faaliyetler çok hızlı bir şekilde gelişti. Birkaç ay içinde Destek Grubu'nun kültür, eğitim, sağlık ve spor alanlarında çeşitli kapsayıcı faaliyetler düzenleyen 13 alt birimi oluştu. Gönüllüler, kiliseler, spor kulüpleri, konseyler ve şirketlerle birlikte yüzlerce etkinlik düzenleyen ve binlerce mülteciye ulaşan Destek Grubu, yerel ve uluslararası düzeyde projelerde yer almaya başladı. 2016'nın başında SavetheChildren İsveç Batı Bölgesi, öz-örgütlenme konseptini İsveç'teki diğer mülteci kamplarına ve şehirlere yaymak için Destek Grubu'nu destekledi. Bir yıl içinde öz-örgütlenme modeli tüm İsveç'e yayıldı ve 13 şehirde 16 Destek Grubu oluşturuldu. Yani model, mültecilerin belli bir kapasiteye sahip oldukları ve kendi meselelerinin öznesi olmaları gerektiği fikrine dayanıyordu. 2016 yılının sonunda, farklı şehir ve kamplardaki tüm Destek Grupları İsveç'in Göteborg kentinde düzenlenen ReAct konferansında bir araya geldi ve Destek Grubu Ağı (SGN) adında resmi bir STK kurmaya karar verdi. SavetheChildren İsveç'in desteğiyle SGN, ReAct konseptini İsveç'in yanı sıra diğer ülkelerde de yaymaya devam etmekte ve ihtiyaç temelli faaliyetler ve

projeler oluşturarak mültecilerin ev sahibi ülkelere dahil edilmesini desteklemek, mültecilerin girişimlerini güçlendirmek ve onları sosyal, kültürel, eğitim, spor, sağlık ve psikolojik bakım gibi her alanda desteklemek için çalışmaktadır. SGN, mülteciler ve toplumla ilgili çalışmaları nedeniyle VästraGötaland Bölgesi'nden İnsan Hakları Ödülü aldı ve Brüksel'de ReAct'i Avrupa Komisyonu'nun bir komitesi olan Avrupa Entegrasyon Ağı'na (EIN) tanıttı. SGN, Avrupa'daki en iyi on ilham verici girişimden biri olarak seçilmiştir. Ayrıca, En İyi Uygulama kategorisinde Hayat Boyu Öğrenme Ödülü'nü (LLLAwards) aldılar. ReAct ve Destek Grubu konsepti sadece İsveç'te değil, diğer Avrupa ülkelerinde de yaygınlaştı. Örneğin, bu el kitabını yazdığımız sırada Destek Grupları Almanya'nın Stuttgart kentinde faaliyet gösteriyordu.

SGN'nin portföyünde üç kategoriye ayrılabilecek birçok iş birliği yürütülmektedir: kamu kurumları (belediyeler ve bölgenin yerel yönetimi), eğitim kurumları ve üniversiteler ile sivil toplum kuruluşları. Bu işbirlikleri genellikle sosyal katılımı ve toplumdaki marjinal grupların katılımını artırmayı hedeflemektedir. Yerel yönetişimle iş birliği, işgücü piyasasına dahil olmanın yanı sıra sosyal katılım için de başarılı bir platform oluşturmuştur. Destek Grubu Ağı, yeni gelenlerin ve İsveç dışında doğmuş kişilerin kendi işlerini kurarak, iş bularak veya en azından istihdam edilebilirliklerini artırmak için üniversite düzeyinde eğitime başlayarak işgücü piyasasına girmelerini desteklemek için bölgesel hükümetlerle iş birliği

yapmayı başarmıştır. Burada, hem esnek hem de değişken koşullarda uygulanabilen benzersiz yöntemi nedeniyle bölgedeki birçok şehirde uygulanan ve farklı vesilelerle birkaç kez başarılı bir şekilde finanse edilen “Güçlü Kadınlar Ağı” adlı bir başka dikkat çekici projeden de bahsedebiliriz. Bu, yerel ve göçmen kadınları bir araya getirerek bir ağ oluşturmakla ilgilidir. Bu ağ, uzun süredir ülkede yaşayan ancak topluma katılma fırsatı bulamayan kadınlar da dahil olmak üzere, yeni gelen kadınları yeni toplumlarında desteklemeyi amaçlamaktadır. Ağ, ihtiyaca dayalı faaliyetler oluşturmaya başlar. Ağ üyeleri düzenli olarak toplanmakta ve sonraki adımları birlikte planlamaktadır. En dikkat çekici sonuçlardan biri, gelecekteki faaliyetlere öncülük eden ve ağın yeni üyeleri için mentorluk yapan liderler yaratmaktır. Ayrıca bu proje, bölgede önemli bir ödül olan ve TTELA bülteni tarafından dağıtılan TTELA Entegrasyon Ödülü’nü 2019 yılında kazandı. SGN tarafından yürütülen diğer kayda değer kapsayıcılık projelerinden biri olan ÖDE projesi, LänsstyrelsenVästraGötaland (bölgesel yönetişim) tarafından alandaki en iyi uygulamalardan biri olarak seçilmiştir.

6.3. ÖRNEK OLAY İNCELEMESİ: İSVEÇ: TROLLHÄTTAN, İSVEÇ'TEN ÖDE PROJESİ

Bu Sunuş Belgesinde raporlanmak üzere seçilen diğer yerel projelerden biri de İsveç'in Trollhättan kentinde Support Group Network (SGN) tarafından uygulanan ÖDE Projesi'dir. ÖDE Projesinin özel hedefleri, hem girişimciler, iş sahipleri ve yeni iş başvurusunda bulunanlar için danışmanlık hizmetleri hem de İsveç'teki yüksek öğrenim sistemi hakkında doğru bilgi sağlamak olarak belirlenmiştir.

Başka bir deyişle, projenin amacı İsveç'e yeni gelen herkese iş piyasasına daha hızlı bir giriş yolu sağlamaktı. Bu, entegrasyon sürecinin başlarında doğru bilgi ve doğru araçların verilmesiyle mümkün olabilir. Detaylandırmak gerekirse, Proje aynı zamanda uygun eğitim yollarına gözetim ve rehberlik sunarak, istihdam/staj koşullarını iyileştirerek veya sürdürülebilir ve karlı bir şirket kurarak veya işleterek kendi istihdam fırsatını yaratarak hedeflenen hedef grubun kendi kendine yeterliliğini artırmayı amaçlamıştır. ÖDE projesi küçük bir iş birliğiyle başlayıp büyük bir projeye dönüştü. Trollhättan Belediyesi ile Destek Grubu Ağı arasındaki ilk iş birliği, Trollhättan Belediyesi ve Fyrbodal'daki diğer belediyelerle çeşitli işbirliklerine kapı açmıştır. Hem belediyenin hem de Destek Grubu Ağı'nın projeyi kendi kurumlarına yerleştirmek için zaman harcaması gerekiyordu, ancak birbirlerini daha önceki işbirliklerinden tanıyor olmaları bir avantajdı. Bu, sürecin birbirlerine tamamen yabancı olmamalarından daha hızlı ilerlemesini sağladı. Kamu aktörleri projeyi finanse etmiştir: VästraGötaland bölgesi ve Fyrbodal belediye birliği (14 belediye). Ana ortaklar Trollhättan ve Vänersorg belediyeleri (yönlendirme grubunda) ve Batı

Üniversitesi'dir (yönlendirme grubu). Eğitim sağlayıcılar, işverenler ve yerel girişimciler gibi diğer ortaklar, projenin eğitim, staj, istihdam veya kendi şirketini kurma yoluyla kendi kendine yeterlilik hedefleri için farklı faaliyetlerde iş birliği yapmıştır.

Projeyi uygulayan ana kuruluş olarak SGN grubu, ÖDE projesinin uygulanmasına zemin hazırlayan ve 9 ay boyunca uzatılan bir pilot projeye sahipti. SGN, konseptin hazırlanması, ilgili ortakların bulunması, finansman için başvurulması ve projenin uygulanmasının 9 ay sürdüğünü belirtmektedir. Proje 02.03.2020 tarihinden 31.12.2021 tarihine dek devam etmiştir. Proje ekibinde 1 proje yöneticisi, 3 mentor (ve proje ekibine bağlı 1 danışman) ve bir Yönlendirme grubu yer almıştır: 7 yerel işletme, Trollhättan ve Vänersborg belediyeleri, İstihdam Ofisi, Batı Üniversitesi ve Destek Grubu Ağı temsilcileri.

Projenin, daha fazla yeni gelenin / yabancı doğanın İsveç'te çalışmasına, eğitim almasına veya girişimciliğe başlamasına yardımcı olmak için değerli sonuçlar ve deneyimler sağlaması beklenmektedir. ÖDE aynı zamanda aktörler arasında daha verimli bir iş birliği yaratmaya çalışmış, böylece iş birliği yapan

aktörlerin ülkeye yeni gelenlerin / yabancı doğumluların koşullarına ilişkin kültürel anlayışlarının artmasını sağlamıştır. Benzer şekilde, yeni gelenlerin / yabancı doğumluların, gelişimleri için iş birliği yapan aktörlerin rolü ve önemi hakkında daha iyi bilgi sahibi olmalarını sağlamayı amaçlamıştır. Ayrıca ÖDE, belediyelere çalışma yöntemleri ve metodolojisini uygulayabilecekleri bir yöntem örneklemek istemiştir. Hedef gruplara gelince, ÖDE, dezavantajlı insanları yaşam boyu öğrenme, girişimcilik, istihdam ve geçim kaynakları konusunda desteklemek için eğitim içeriği sağlayıcıları aracılığıyla yetişkin eğitiminde açık dersler vermek üzere yola çıkmıştır. Açıkçası, diğer dillerde ve entegrasyonun ilk aşamalarında bu tür hizmetleri sağlayan başka bir kuruluş bulunmamaktaydı. Dolayısıyla, başka yollar ya da "tek giriş yolu" yaratmak için halihazırda mevcut olan İsveç iş desteği, eğitim sistemi ve işgücü piyasasını tamamlama ve uyarlama ihtiyacı vardı. Yeni gelen biri olarak, kişinin sosyal ve profesyonel ağları henüz oluşmamışken, farklı sistemlerde kendini yönlendirmesi zor olabilir. Ayrıca, projenin parametrik hedefi hedef gruptaki en az 600 kişiye ulaşmak olarak

belirlenmiştir. Nicel sonuçlara baktığımızda; ÖDE projesinin her anlamda önceden belirlenmiş hedeflere ulaştığı söylenebilir. Şu ana kadar 40 kişi eğitime başladı, 60 kişi iş/staj sahibi oldu, 50 girişimci şirket kurdu ve 20 mevcut şirket de şirketlerini bir sonraki adıma taşıma şansı buldu. Proje toplamda 170 kişiyi etkileyerek daha iyi bir yaşam için kendi kendine yeterlilik yarattı. Proje hiçbir zaman sadece bilgi vermekle kalmadı, her zaman katılımcıların kazanımlarını nasıl sürdürecekleriyle ilgiliydi, bu nedenle daha önce katılmış olanlara da bilgilerini güncelleyerek daha sürdürülebilir hale gelmeleri için hizmet verdi.

Hedef grubun çoğunun işe ihtiyacı vardı ya da olabildiğince hızlı bir şekilde toplumun bir parçası olmak için kendi işlerini nasıl yaratacaklarını öğrenmeleri gerekiyordu. Proje, geleneksel entegrasyon yollarından daha hızlı bir şekilde bu toplumun bir parçası olma fırsatı sağladı. Destek Grubu Ağında mevcut olan deneyim ve yetkinlik, yabancı uyruklu ve yeni gelenlerden oluşan hedef kitleye ulaşmada çok önemli olmuştur. Bu yetkinlik sayesinde, sistemlerin hedef grubun ihtiyaçlarına göre geliştirilmesi ve uyarlanması mümkün olmuştur. Kamu aktörleri,

bilgi ve hizmetleriyle herkese ulaşmakta zorlanabilirler. Sivil toplumla iş birliği içinde çok daha fazlasına ulaşıldı ve böylece kapsayıcılığı arttı. Proje, hedef grupların katılımını artırmak için kritik olanaklar ve sonuçlar üretebilmiştir. İlk olarak, insanların istihdam ve girişimcilik konusunda tavsiye alabilecekleri, farklı dillerde hizmet veren bir Danışma Hattı kurulmuştur. Ayrıca, insanları iş arama ve işe başlama konularında bilgilendirmek için İsveççe metinlerle birlikte farklı dillerde kısa film klipleri hazırlanmıştır. Filmler, belediyenin çevre departmanının onayına tabi olan bir işin nasıl başlatılacağı konusunda bilgi vermiştir. Proje döngüleri boyunca, Trollhättan ve Uddevalla işgücü piyasası birimi ile iş birliği içinde mini iş fuarları düzenlenmiş ve hedef gruplar için birçok istihdam fırsatı sağlanmıştır.

Proje ekibi üyelerine göre, yönlendirme grubu aracılığıyla yapılan iş birliği, görülen ortak zorlukların odak noktası olduğu durumlarda iyi işledi. Bu faaliyetler, mevcut sistemler için önemli ve uyarlanmış bir tamamlayıcı olmuştur. Belediyenin yeni başlayanlar için istikrarlı bir sistemi vardı, ancak

sisteme ve İsveç pazarına yeni giren bireylere uyması için sistemin desteklenmesi gerekiyordu. STK'lar belediyeden tamamen farklı bir ağa sahiptir ve belediyenin ulaşmakta zorlanabileceği hedef gruplara daha kolay ulaşırlar. ÖDE, iş birliği sayesinde sistem ile bireyler arasında bağlantı kurmayı başardı. Bu model, girişimciliği teşvik etmek ve iyi bir iş birliği modeli ortaya çıkarmak için tasarımını diğer yerel yönetişim sistemlerine aktarma potansiyeline sahiptir. Belediyelerin katılımcıları ihtiyaç duydukları hizmetleri almaları için SGN'ye gönderdiği bu iş birliği mükemmel bir şekilde işledi. İşgücü piyasasında profesyonel bağlantılar sunarak, yeni gelenler İsveç çalışma hayatı hakkında fikir sahibi olabilir ve ağlarını kurma fırsatı bulabilirler. Ayrıca işverenlerin doğru becerileri bulmasına da olanak sağladı. Rehberlik ve bilgilendirme yoluyla, yeni gelenler İsveç'teki iş dünyasını da daha iyi anlayabildi. Proje, gelecekteki iş birliği konusunda daha fazla tartışmaya kapı açtı. Proje, belediye ve STK arasında güven temelleri oluşturmuştur. Projeyi devam ettirmek için çok açık bir ihtiyaç bulunmaktadır, ancak sürdürülebilir finansman bulmak her zaman bir zorluktur. Çoğu proje ancak 1-2 yıl içinde finanse edilmekte, bu da çabaların sürdürülmesini zorlaştırmaktadır.

Yukarıda anlatılan her üç proje de insanların yüz yüze görüştüğü ve iletişim kurduğu sosyal etkileşimlere dayandığından, pandemi, faaliyetlerin uygulanmasında sorunlara neden olmuştur. Ancak, ekip üyeleri engellerin üstesinden gelmek için muhteşem bir performans sergiledi ve faaliyetleri gerçekleştirmeyi başardı. Kaçınılmaz olarak, aynı anda kaç kişinin bir araya gelebileceği konusunda kısıtlamalar olmuştur. Projeler boyunca, daha küçük bağlamlarda buluşmalar, daha küçük toplantılar, dersler ve atölye çalışmaları gerçekleştirilebilmiş ve bazı faaliyetler dijital olarak yürütülebilmiştir. Ancak, dijital faaliyetlerin belirli gruplara özel olabileceğini de unutmamalıyız.

6.4. ÖRNEK OLAY İNCELEMESİ: STUTTGART ŞEHRİNİN SOSYAL KATILIM İÇİN İŞLEVSEL MODELİ

Bu çalışma, yerel düzeyde sosyal katılıma ilişkin etkin yaklaşım ve uygulamalara ışık tutmak amacıyla yola çıktığından, Stuttgart Belediyesi'nin STK'larla çeşitli iş birliği kanalları aracılığıyla sosyal katılımı artırma perspektifini şüphesiz kayda değer buluyoruz. Stuttgart (ST) uluslararası, bütünleştirici ve kapsayıcı bir şehirdir. Stuttgart, 2020 yılında Avrupa Sosyal Haklar Sütununun 3. ilkesine yeni bir taahhütte bulunarak, göçmen ve mültecilerin entegrasyonu ve dahil edilmesine odaklanarak tüm insanlar için fırsat eşitliği taahhüdünü yeniden teyit etmiştir. Ayrıca Stuttgart, 'Stuttgart Entegrasyon Paktı' olarak bilinen entegrasyon modelini benimsemiş olup, bu model kapsamında şehir, her yıl belediye bütçesinden

yaklaşık 77 milyon Euro'yu, sosyal yardım kuruluşlarıyla ortaklaşa çalışarak, barınma, çocuk bakımı ve okullara erişim, dil kursları, sağlık hizmetleri ve kültürel yaşam gibi hayatın her alanında mültecileri desteklemek için sosyal entegrasyon önlemlerine yönlendirmeyi taahhüt etmektedir. Halihazırda şehir, 23 ilçedeki 100 konut biriminde merkezi olmayan bir şekilde 6.000 mülteciye ev sahipliği yapmaktadır. ST, Stuttgart İş Merkezi tarafından kişiselleştirilmiş danışmanlık, mesleki beceri eğitimi ve eşlik eden dil öğrenimi yoluyla mültecileri yerel işgücü piyasasına girmeleri için desteklemektedir. Stuttgart, mültecilerin yetkinlikleri ve potansiyelleriyle toplumda aktif olarak yer almalarına katkıda bulunabilmeleri için şehrimize geldikleri andan itibaren onları güçlendirmeye kararlıdır. 45'lik yüksek göçmen oranı, Stuttgart toplumunun daha da geliştirilmesi ve sosyal katılımın güçlendirilmesi için bir varlık ve sermaye olarak görülmektedir. STs'nin sosyal kapsayıcılık değerini yansıtan sloganı 'Stuttgart'ta yaşayan herkes Stuttgart vatandaşıdır' şeklindedir. Diğer bir deyişle, Stuttgart'ta yaşayan herkesin kökeni veya geçmişi ne olursa olsun onurlu bir yaşam sürmesi sağlanmalıdır. Bu nedenle, tüm toplum, ilk günden itibaren mültecilerin gelişini ve topluma entegrasyonunu destekleme sorumluluğuna sahiptir. Bu yaklaşımın/felsefenin temelini, yeni gelenlerin entegrasyonunu ve katılımını teşvik etmek için bütüncül ve departmanlar arası bir yaklaşım olarak entegrasyon politikası konsepti "Stuttgart Entegrasyon Paktı" oluşturmaktadır. Paktın ortakları siyaset, idare, iş dünyası, sivil toplum (Almanlar ve göçmenler) ve STK'lardır (dernekler, kültür/spor kulüpleri vb.). Stuttgart'ta, engelliler de dahil olmak üzere tüm insanların eşit şekilde engelsiz ve kendi kaderlerini tayin edebilecekleri bir erişim için çaba göstermektedirler. Şehir yönetimi, engelleri veya yaşları, etnik kökenleri, cinsiyetleri, dinleri, cinsel yönelimleri veya ideolojileri ne olursa olsun tüm vatandaşların topluma tam katılım sağlamak için zamanında ve bireysel destek alma hakkına sahip olduğuna inanmaktadır. Engelli insanların katılımı uzun yıllardır Stuttgart Belediye Meclisi'nin merkezinde yer almaktadır. 2015 yılında Stuttgart, Engelli Hakları Sözleşmesi'nin uygulanmasına yönelik bir eylem planı kabul etmiş ve süreçlerin, yapıların ve hizmetlerin engelliler de dahil olmak üzere herkes için erişilebilir hale getirilmesine yönelik yol gösterici ilkeler üzerinde mutabık kalmıştır. Önümüzdeki yıllarda şehir, engelli

insanların topluma kazandırılmasına yönelik tedbirler için 3 milyon Euro'nun üzerinde yatırım yapacak: Stuttgart'a yapılan çalışma ziyareti sırasında gözlemlendiği üzere, STK'lar yeni gelenleri topluma entegre etme, göçmenlerin ihtiyaçlarına ve çıkarlarına odaklanma ve farklı politika düzeyleri (yerel, eyalet, federal) için yeni gelenlerin ve göçmenlerin gelişini ve entegrasyonunu/katılımını nasıl teşvik edeceklerine dair önlemler ve politikalar tasarlama ve uygulama konusundaki uzun deneyimleri nedeniyle çok önemli ortaklardır. Stuttgart'ta belediye düzeyinde çalışan STK'lar Caritas, Protestan Kilisesi, cami dernekleri, vatandaş vakfı, yetişkin eğitim merkezleri ve göçmen dernekleri gibi sosyal yardım kuruluşlarıdır. STK'lar Stuttgart'ta köprü kurma ve farklı hedef gruplara ulaşma konusunda uzman olarak algılanmaktadır. ST temel olarak dil teşviki, eğitim, kültürlerarası diyalog, mültecilerin kabulü ve sosyal bakımı, danışmanlık (örneğin işe alım, yabancı diplomaların tanınması, aile içi şiddet, LGBT, vb.), tercümanlık hizmetleri yoluyla belediye hizmetlerine erişimin kolaylaştırılması, gönüllülük, vb. gibi zor faaliyet alanlarında STK'larla iş birliği yapmaktadır. STK'lar politika tedbirlerinin, programların ve kampanyaların geliştirilmesi ve uygulanmasında yer alırlar. Sürdürülebilirliğe gelince, STK'lar yeni gelenlere yönelik farklı hizmetler geliştirmek ve uygulamak için mali destek almaktadır; örneğin yeni gelen gençlerin mesleki eğitimini teşvik etmek için eğitim kampları, mültecilerin entegrasyonunu teşvik etmek için ev idaresi ve sosyal bakım ve aile içi şiddete maruz kalan kadınlar için sığınma evi. ST, STK'larla iş birliği sayesinde pandemiyi ve son zamanlarda Ukraynalı mültecilerin gelişini başarılı bir şekilde yönetebilmiş, dayanışma ve insani sorumluluk mesajı vermiş ve sosyal katılımı güçlendirmek için gönüllü faaliyetleri teşvik etmiştir. STK-Belediye İşbirliğinin iyi bir örneği, yeni gelenler için yaşama ve çalışmaya yönelik ilk hizmet olarak Stuttgart Karşılama Merkezidir.

6.5. ÖRNEK OLAY İNCELEMESİ: ALMANYA: ALMANYA'DA STUTTGART, BADEN-WÜRTTEMBERG'DE BULUNAN MÜLTECİLER İÇİN KARŞILAMA MERKEZİ

Proje ortakları tarafından kritik bir örnek olarak seçilen bir diğer vaka ise Almanya'nın Stuttgart kentindeki Welcome Center birimidir. Stuttgart uluslararası, kültürlerarası ve misafirperver bir şehirdir. Demografik ve ekonomik faktörler (kalifiye işçi sıkıntısı) nedeniyle kentin, yeni gelenleri Stuttgart'ta çalışmaya ve yaşamaya çekecek bir hizmet noktasına ihtiyacı vardı.

Stuttgart Karşılama Merkezi, Almanya'dan ve yurtdışından yeni gelenler için Stuttgart'ta çalışma ve yaşama konularında ilk hizmet noktasıdır ve uluslararası bir şehirde Karşılama kültürünün nasıl oluşturulacağına dair iyi bir uygulamadır. Stuttgart Eyalet Başkenti ve Stuttgart Bölgesi Ekonomik Kalkınma İşbirliği (WRS) tarafından yürütülen ortak bir hizmet merkezidir. İyi bir hizmet sunmak için danışmanlık ekibi, dil desteği, istihdam, okul, barınma, boş zaman etkinlikleri vb. konularda 11 dilde kapsamlı yardım sunmaktadır. Karşılama Merkezi'nde yeni gelenlere eşlik etmek, evrak ve form işlerinde yardımcı olmak, onlarla birlikte konserlere gitmek ya da sadece konuşarak Almanca öğrenmelerine yardımcı olmak üzere Karşılama Arkadaşları programı oluşturulmuştur. Merkez, tüm yeni gelenler ve aynı zamanda yerleşik sakinler için açık kapıları olan gerçek bir ilk hizmet noktasıdır. Merkez, farklı idari birimler ve bölümlerle yakın bir şekilde çalıştığından, söz konusu tüm konular hakkında bilgi almak için tek durak noktasıdır: İş ve İşçi Bulma Kurumu, Yabancılar Kayıt Ofisi, Konut Ofisi, Yetişkin Eğitim Kurumları, vb. World cafe ve worldshop'un (adil ticaret mağazası) yanında olduğu için ev sahibi toplum ile yeni gelenler arasındaki karşılaşmaları da teşvik etmekte ve buluşma yeri olmaktadır. Karşılama

Merkezi'nin sloganı ise şöyle; 'Bir soruyla gelirsiniz ve bir bakış açısıyla ayrılırsınız'.
Proje 2014-2018 yılları arasında pilot olarak uygulanmış olup, 2019 yılından bu yana şehir idaresinin düzenli bir hizmeti olarak işlev görmektedir. Projenin yıllık bütçesi, kira masrafları, tedbirlerin ve girişimlerin yürütülmesi (uluslararası öğrenciler için Karşılama kulübü, Stuttgart'ta çalışma ve yaşama konusunda farklı hedef gruplara yönelik bilgilendirme etkinlikleri, Karşılama arkadaşı projesi, halkla ilişkiler) + 6 personel için personel masrafları için 100.000 Avro'dur. Stuttgart Karşılama Merkezi, Stuttgart Belediyesi ile Stuttgart Bölgesi Ekonomik Kalkınma Şirketi arasındaki bir iş birliğidir. Merkez, 4 göç danışmanlık hizmetiyle birlikte çalışmakta olup, bunlar çalışma saatleri boyunca danışma ekibinin bir parçasıdır. Ayrıca merkez, oturma izni, başarılı iş başvuruları, sağlık sigortası gibi yasal ve mesleki konularda bilgilendirme etkinlikleri sunmak üzere farklı göçmen dernekleri ve topluluklarıyla birlikte çalışmaktadır. Merkez, Robert BoschStiftung, Ekonomi Bakanlığı ve Stuttgart Belediyesi tarafından personel masrafları ve tesisler sağlanarak finanse edilmiştir. Buna ek olarak Stuttgart Belediyesi, göçmen danışmanlık hizmetleri sunan dört sosyal yardım kuruluşuyla (AWO, Caritas, AGDW ve VIJ) ortak olarak bir anlaşma yapmıştır. Ayrıca, göçmen örgütleri Karşılama Merkezi'nin önemli ortaklarıdır. Ortaklar arasındaki iyi iş birliği ve sinerji ile

Stuttgart'ta kurulan ağlar, Stuttgart Bölgesi'nde daha fazla sosyal kapsayıcılığa yol açmıştır. Yetkililer, dokümantasyon ve yıllık raporlardan yararlanarak merkezin çalışmalarını daha da geliştirmek için göçmenlerin ve kuruluşlarının uzmanlığını kullanmayı amaçlamaktadır. Karşılama Merkezi, idare içinde kültürlerarası açılım/oryantasyon için iyi bir uygulamadır. Belediyenin STK'larla yakın iş birliği, farklı hedef grupların mevcut ihtiyaç ve çıkarlarını değerlendirmek ve belediye hizmetlerini daha da geliştirmek için uzmanlığı kullanmak için önemli bir yaklaşımdır.

Welcome Center'ın istatistiklerine baktığımızda, Ekim 2014'ten bu yana Stuttgart'ta dil eğitimi, ikamet, iş başvurusu, yabancı niteliklerin tanınması, okul sistemi, eğitim ihtiyaçları ve istihdam olanakları gibi çeşitli yaşam konularında 23000'den fazla danışma (yüz yüze, e-posta, telefon yoluyla) yapılmıştır. Merkezin veri tabanında bugüne kadar 174 milletten hizmet alan kişi listelenmiştir. WC'nin çalışmaları kapsamında 200'ün üzerinde farklı tematik etkinlik gerçekleştirilmiştir. Pandemi nedeniyle karşılama merkezi kapılarını kapatmak ve ağırlıklı olarak çevrimiçi modda çalışmak zorunda kaldı. Personel, donanıma erişimleri olmadığından ve yüz yüze bilgi ve danışmanlığa ihtiyaç duyduklarından (çocuklu aileler, mülteciler) bazı gruplar için bunun zor olduğunu beyan etmiştir. Ayrıca, kapanma dönemlerinde birçok kişi işini kaybetmiş ve çalışma yaşamı konuları ve yasal statü vb. konularda yasal bilgiye ihtiyaç duymuştur. Neyse ki Karşılama Merkezi normalleşmenin ardından kapılarını tekrar açabilmiştir ve şu anda üzerinde durduğu ana konular işgücü piyasasına erişim, sosyal ve psikolojik sağlık ve dil kurslarıdır (çünkü birçok dil kursu ciddi bir süre kesintiye uğramıştı ve insanların öğrendiklerini tazelemeye ihtiyaçları var).

6.6. ÖRNEK OLAY İNCELEMESİ: TÜRKİYE:YERELDEN DAYANIŞMAYI ÖRGÜTLEMEK: ŞİŞLİ (İSTANBUL) MAHALLE MUTFAKLARI

Türkiye'den seçilen ilk iyi örnek olan 'mahalle mutfakları' projesi, İstanbul Şişli Belediyesi Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü Göç Birimi ve Komşu Dayanışma Gıda ve İşletme Kooperatifi tarafından hayata geçirildi. İlgili birim 2015 yılında sığınmacılara, göçmenlere ve mültecilere hizmet vermek üzere kurulmuştur.

Göç Birimi, Şişli Belediyesi'nin sosyal belediyecilik anlayışını ve insan hakları temelli hizmetin önemini vurguluyor. Şişli'de Geçici Koruma Statüsü altında bulunan Suriyeli mülteci sayısının yaklaşık 8 bin olduğu tahmin edilmektedir. Tekstil, mültecilerin en çok istihdam edildiği alanlardan biridir. Bu mesleği inşaat ve hizmet sektörü takip etmektedir.

'Mahalle mutfakları' kavramı, her mahallenin kendi mutfağını kurma, güvenli gıda işleme ve sağlıklı ve güvenli gıdaya erişim hedefine ulaşmak için yerel personelini oluşturma girişimidir. Bölgedeki iş ve gıda sorununa çözüm getirmeyi amaçlayan "Komşu Mutfaklar" projesi, Şişli Belediyesi tarafından Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ) ve Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı

(WFP) iş birliğiyle hayata geçirildi. Proje, profesyonel şeflerin eğitim süreçlerine katıldığı bir “okul” işlevi görmektedir. Proje, Suriyeli göçmenleri de sürece dahil eden bir “mutfağa” öncülük ederek kırılgan grupları güçlendirmeyi amaçlıyor. Mahalle Mutfakları temiz ve sağlıklı gıdaya erişimi amaçlarken, aynı zamanda “bir meslek yaratma” misyonuna da sahiptir. Kadın istihdamının ön planda tutulduğu proje kapsamında eğitim alan mahalleli kadınlar kendi gıda ürünlerini üretip kooperatifler aracılığıyla satabiliyor. Projenin önemli yeniliklerinden biri de kooperatifleşmeyi teşvik ederek mahalle sakinlerine mutfaklarını açma fırsatı sunması. Mahalle mutfakları hak temelli mücadele ve sosyal uyum açısından da öncü bir örnektir. Ayrıca mahalle mutfakları, kuruluş sürecindeki katılımcı yapısı ve insanları salt tüketici konumundan çıkarıp “üretici” konumuna getirmesi bakımından özgün bir modeldir.

6.6.1. MAHALLE MUTFAKLARI PROJESİNİN ORGANİZASYON YAPISI

Şişli Belediyesi'nin Komşu Dayanışma Gıda ve İşletme Kooperatifi iş birliğiyle yürüttüğü proje, Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı ve Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ) (Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH; GIZ) tarafından desteklenmekte ve finanse edilmekte olup, hassas grupların kendi kendine yeterliliğini artırmak ve Türk-Suriyeli bireyler arasındaki sosyal uyumu güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Bu örnek modelde, üretilen gıdanın -işlenmesine bağlı olarak- tüketiminden sorumlu olan tüm bireylerin tüketim kooperatifleri çatısı altında örgütlenmesi, yadigâr ve yerel tohumlar kullanarak geleneksel tarım yöntemleriyle üretim yapan çiftçilerin birlik ve kooperatif gibi örgütlü yapılara dâhil edilmesi ve üreticilerin yerel bazda gıda zincirine doğrudan eklemlenmesi sağlanıyor. İlki Şişli İlçesi Merkez Mahallesi'nde kurulan mutfakların Şişli'nin 25 mahallesinde de kurulması, kimyasal işleme tabi tutulmamış doğal temizlik ve hijyen ürünlerinin kullanımının yaygınlaşması, işlenmemiş ve yarı işlenmiş gıdalardan "ekşi mayalı ekmek, yoğurt, turşu, tarhana, salça" gibi ürünlerin üretilmesi, üretim Salamura, tütsüleme, kurutma ve marinasyon işlemleri gibi geleneksel yöntemlerin tercih edilmesi, endüstriyel hazır gıdalar nedeniyle yok olmaya yüz tutmuş geleneksel mutfağın yeniden canlandırılarak sağlıklı ve besleyici sofralar oluşturulması, mahallelerde istihdam yaratılması, yerel işsizliğin ve kentsel yoksulluğun azaltılması hedefleniyor. Mahalle Mutfağı'nda 1 (bir) Suriyeli ve 1 (bir) LGBTİ+ birey olmak üzere toplam 4 personel istihdam edilmiştir. Bu

yapısıyla hak temelli mücadele ve sosyal uyum açısından öncü bir örnektir. 136 vatandaşımız Merkez Mahalle Mufağı'nda ve iş birliği kapsamında mesleki eğitimlerden yararlandı. Projenin hazırlık aşamasında, proje süresi ve projeden yararlanacak kişi sayısı belirlendikten sonra çeşitli maliyet ve bütçe hesaplamaları yapılmıştır. Her bir yararlanıcı personel ile görüşülmüştür. Görüşme sonucunda Türk uyruklu personel gerekli evrakları tamamlayarak işe başlamıştır. Suriye vatandaşları için Çalışma İzni Başvuruları yapılmış ve olumlu sonuçlanan adaylar istihdam edilmiştir.

Mahalle Mutfağı'ndaki eğitimlerde kullanılacak malzemeleri maddi yetersizlikler nedeniyle alamayan vatandaşlar, sosyal hizmet uzmanı tarafından tespit edilmiş ve yapılan sosyal inceleme sonucunda Şişli Belediyesi tarafından desteklenmiştir. Merkez Mahalle Mutfağı'nda ilk uygulamalı eğitimler Mart 2021'de 'Geleneksel Türk Mutfağı' ve 'Aşçı Çırağı' adı altında başlamış olup, eğitmenler Halk Eğitim tarafından yönlendirilmektedir. 48 vatandaşımızın yararlandığı eğitimler hafta içi 10:00 ile 16:00 saatleri arasında devam ediyor. Atölye çalışmaları Cuma günleri 10 kişilik kontenjanla Merkez Mahalle Mutfağı'nda gerçekleştirilmektedir. Eğitim ve atölye duyuruları Şişli Belediyesi'nin sosyal medya hesaplarından yayınlanmaktadır. Mahalle Mutfakları, mahalle sakinleri tarafından kooperatifler aracılığıyla kurulan yapılar olduğu için bu yapılar aracılığıyla yeni ürün ve gıdalarla sürdürülebilirlik sağlanacaktır. Verilen eğitimlerle istihdamda olmayan kadınların da üretim yapıp ürünlerini satabilecekleri için süreç boyunca kalıcı bir gelir modeli oluşturulması hedefleniyor. Eğitim ve sertifikasyon sisteminin sürekliliği sayesinde Mahalle Mutfakları verimli ve proaktif bir çalışma modeli ile yaygınlaşacaktır.

6.6.2. KATILIMCI BİR DENEYİM OLARAK MAHALLE MUTFAKLARI

Kadın istihdamını destekleyen Mahalle Mutfakları, bu kapsamda çalışmayan kadınlara pozitif ayrımcılık yaparak projeye katılımlarını sağladı. Kentlilik, komşuluk ve dayanışma bilinci harekete geçirilerek bir taban örgütlenmesi oluşturuldu. Türk ve Suriyeli çalışanlar birlikte istihdama katıldıkları için birlikte yaşama kültürüne katkı sağlıyor.

Mahalle Mutfakları gibi vatandaşların doğrudan katıldığı bir girişimde, yerel halkı karar alma sürecine dahil etmek çok önemlidir. Fikrin yayılması sırasında mahallelerdeki dayanışma ağlarının ve kamu liderlerinin etkin bir şekilde kullanılması, girişimin güvenilirliğini ve katılımını doğrudan etkiler. Bu fikrin hayata geçirilmesinde İlçe Tarım Müdürlüğü'nün desteği de çok önemli olmuştur. Kuruluş ve uygulama sürecinde meslek odaları/kuruluşları değerli deneyimlerini paylaşmış ve sürece rehberlik etmişlerdir. Şişli Kent Konseyi, okul müdürleri, kanaat önderleri ve sivil inisiyatifler katılım ve örgütlenme aşamasında farkındalık yaratmıştır. Mahalle Mutfakları projesinde stratejik olarak doğru paydaşlarla çalışmak, fikrin başarılı bir şekilde uygulanmasını sağlamıştır. Bu kurumlar, özellikle Suriye uyruklu yararlanıcı adayları bulma konusunda hizmet verdikleri bireyleri projeden yararlanmaya yönlendirmiştir. Bu iş birliği, projenin görünürlüğünün artırılmasında ve işleyişinin kolaylaştırılmasında önemli bir rol oynamıştır.

7. SONUÇ

Bu Sunuş Belgesi, sadece göçmenler ve mülteciler için değil, aynı zamanda tüm hassas gruplar için entegrasyon modelleri ve daha kapsayıcı sosyal hizmetler oluşturmak üzere yerel makamların ve sivil toplum kuruluşlarının birlikte nasıl daha iyi çalışabileceğini araştırmayı amaçlamıştır.

Kuşkusuz, belediyeler ve şehirler kapsayıcılık ve entegrasyon alanında kilit bağımsız aktörlerdir. Genellikle yeni gelen göçmen ve mültecilerin ilk temas noktası olan bu kuruluşlar, yeni gelenlerin yerleşimi ve entegrasyonu için gerekli olan bir dizi temel hizmeti sağlamaktadır. Yerel yönetimler, yerel varlıklarına dayanarak göçmenlerin gerçek katılım ihtiyaçlarına yönelik özel çözümler bulmak için kritik kapasitelere sahiptir. Bunu da yerel çok paydaşlı ağları harekete geçirerek yaparlar: STK'lar, göçmen dernekleri, hayır kurumları, üniversiteler ve özellikle özel işletmeler.

Yerel yönetimler, çoğunlukla yasal ve politika çerçevelerini belirleyen ulusal, bölgesel ve bazı durumlarda uluslarüstü hükümet düzeyleriyle çalışma konusunda deneyim kazanırlar.

Ya toplumsal gerilimler ya da yerel halkla yeni ve anlamlı ilişkiler kurulması, barış içinde bir arada yaşama hedefini gerçekleştirmek için kullanılabilir. Toplumsal bütünlük, bir tarafın diğerine göre tahakkümü, üstünlüğü veya daha fazla kabul görmesi ile tanımlanmaz. Münhasır yöntemlerden ziyade, entegrasyon ve dahil etme süreci boyunca yapılabilecek faaliyetlere odaklanmak hayati önem taşımaktadır. Belediyeler, uyumlaştırma sürecinin mümkün olan en düşük sosyal ve ekonomik maliyetle yürütülmesini sağlamak için sürece dahil edilmelidir. Ulusal veya federal hükümetler ve yerel yönetimler, risk altındaki nüfusların topluma entegre olmaya çalışırken karşılaştıkları yasal ve ekonomik sorunların çözümünde önemli sorumluluklara sahiptir. Yerel yönetimler, uzun vadeli

çözümlerin geliştirilmesinde ve acil sorunların çözülmesinde önemli bir role sahiptir.

Sivil toplum görüşmelerinden ortaya çıkan en belirgin bulgu, ittifak kurmanın göçmenlerin ihtiyaçlarına bir ses ve geçerlilik sağlayarak ve kayıtlı veya kayıtsız kişiler arasındaki eşitsizliklerin ötesinde hareket ederek daha kapsayıcı bir topluma olanak tanıdığı için önemli olduğudur (Agustn ve Jorgensen, 2019). Ayrıca, geçmiş araştırmalar ittifak kurmanın belgesiz mülteci dışlamasıyla mücadele etmek için de kullanıldığını göstermektedir (Fry ve Islar, 2019). Bu açıdan bakıldığında yatay iş birliği, mültecilerin koşullarına daha uygun cevaplar verilmesini sağlayabilir ve böylece sosyal açıdan daha uyumlu ve kapsayıcı bir şehrin oluşumunu destekleyebilir. Bu makale aynı zamanda SGN örneğinde olduğu gibi sivil toplum grupları arasında ittifaklar kurmanın getirdiği kapsayıcılık şansının da altını çizmektedir. İttifaklar kurmak, mülteci ihtiyaçlarına daha iyi koordine edilmiş çözümler sağlar çünkü sivil toplum kuruluşlarının yasal kategorilerin dışında bir hayal

gücü yaratmasına ve aksi takdirde yerel yönetişimde görünmez olacak savunmasız insanların taleplerini gün ışığına çıkarmasına olanak tanır.

İlgili literatürün bulguları ve bu çalışmada odaklanılan proje ve girişimlerin sonuçları doğrultusunda, STK'ların bilgi paylaşım yöntemleri kullanarak ve iletişim kanalları kurarak devlet, kamuoyu, mülteciler ve bağlı kuruluşlar arasında bir köprü görevi görebileceğini öne sürebiliriz (Humer ve Agatiello, 2019). Ayrıca, sivil toplum aktörleriyle iş birliği yapmanın yerel yönetimler için ek bilgi ve entegrasyon zorluklarına çözüm gibi avantajları vardır. STK'lar yüksek kaliteli hizmetler sunabilir, değişen ihtiyaçlara daha duyarlı olabilir ve hizmetleri çeşitli hedef gruplara göre kişiselleştirme konusunda uyarlanabilir. SINC Projesi ortaklarından toplanan nitel veriler, yerel yönetimler ve STK'lar arasında iyi yönetilen etkin iş birliğinin tüm aktörlerin göç konusundaki beceri ve bilgilerini güçlendirdiğini ve bunun da hizmetlerin değişen koşullara uyarlanması için kritik önem taşıdığını önemli ölçüde vurgulamıştır. Ayrıca, göçmen ve mültecilerin ihtiyaçlarının desteklenmesinde yerel düzeyin artan önemi, yerel aktörler için iş birliği engelleri gibi yeni sorunlar yaratmıştır. Özellikle konuşma eksikliği, hizmetlerin parçalanmasına yol açabilir. Buna paralel olarak gözlemlerimiz, iletişim eksikliğinin genellikle etkili iş birliğini sınırladığını ortaya koymuştur. Ayrıca, bu alandaki diğer bazı çalışmalar, STK'ların devlet kurumlarıyla iletişim/koordinasyon eksikliği ve kurumsallaşma eksikliği nedeniyle etkisiz olduğunu savunmaktadır (Seyidov, 2021). Devlet kurumları ve yabancı fonların küçük yerel STK'larla ortaklık kurmakla daha az ilgilendiğini ve daha büyük STK'larla iş birliği yapmakla daha çok ilgilendiğini iddia ediyorlar. Bu durum sivil toplum alanında tekelleşmenin önünü açmış, küçük sivil toplum kuruluşlarının (STK) kurumsallaşmasını engellemiştir. Ortaklar arasında iyi bir iş birliğini kolaylaştırmak ve özellikle mültecilere iş olanakları sunma konusunda STK'ların etkinliğini artırmak hayati önem taşımaktadır. Devlet ve sivil toplum arasındaki ilişki kısır bir döngüye dayanmaktadır.

Sosyal entegrasyon süreci için çok boyutlu iş birliği gereklidir. Aksi takdirde, ne hükümet ne de sivil toplum kuruluşları (STK'lar) mülteciler ile ev sahibi toplumun üyeleri arasında başarılı bir şekilde sosyal ilişkiler kurabilecektir.

Sivil toplum sektörü temsilcileriyle yapılan görüşmelerde ortak bir konu da proje bazlı iş birliğinin sorunsallaştırılmasıydı. Bu konu daha fazla dikkat ve incelemeyi hak etmektedir. Örneğin iki sivil toplum katılımcısı, kısa vadeli, proje bazlı iş birliğinin, göçmenleri güvencesiz ve kırılgan durumlarda tutan kurumlara yönelik uzun vadeli politika değişikliğini etkilemeyi zorlaştırdığı yönündeki endişelerini dile getirmiştir. İşbirliği, başta göçmenler ve mülteciler için entegrasyon sonuçları açısından olmak üzere, yetkililer ve sivil toplum kuruluşları için maliyet ve zaman verimliliği açısından da ilgili tüm taraflara fayda sağlayabilir. Dolayısıyla iş birliği sadece entegrasyon amacına ulaşmak değil, aynı zamanda halkın katılımını ve angajmanını teşvik etmek açısından da faydalıdır. Nihayetinde iş birliği, kamusal sahiplenme duygusunu geliştirir ve demokrasi için faydalı olabilir. Ayrıca, daha geniş bir yerel iş birliği platformu, yerel sivil toplum aktörlerinin yerel düzeyde sosyal uyum ve kapsayıcılığı

teşvik etmeyi amaçlayan politikaların oluşturulmasına katkıda bulunan aktörler olarak konumlarını güçlendirebilir. Bunu genişleterek, yatay ortaklıkların sosyal uyum ve kapsayıcılığı teşvik etmek için kullanılacaksa uzun vadeli iş birliği ve kapsamlı hedefler içermesi gerektiğini öneriyoruz. Sivil toplum gruplarının sadece belediye görevlerini yerine getirmesi değil, aynı zamanda münhasır göç yönetimi yaklaşımlarını eleştirebilmeleri ve politika oluşturma sürecine yeni tahayyüller katabilmeleri de kritik önem taşımaktadır.

Bu raporda odaklanılan projelerden elde edilen çıkarımlar çerçevesinde, tüm projeler/programlar, yeni veya benzer bağlamlarda erişimin artırılması, yeni ittifaklar kurulması veya mevcut ittifakların sürdürülmesi, kurumsal kapasitelerin geliştirilmesi ve yeni araçların veya faaliyetlerin uygulanması gibi çeşitli tekniklerle ölçeklendirilebilir. Planlamanın, ihtiyaç değerlendirmelerinin yapılmasının ve ölçek büyütme programlarının/projelerinin etkisinin izlenmesinin önemi de ileriye dönük projeksiyonlarda dikkate alınmalıdır.

8. ÖNERİLER

Bu araştırmanın bulguları, STK'lar ve yerel yönetimler için aşağıda özetlenen içgörüleri sağlamaktadır:

- Toplumsal ötekileştirme yaygındır. Sonuç olarak, katılım politikaları tasarım ve yönetim kriterleri açısından temel hizmetlere evrensel erişimi ve vatandaşlık haklarının korunmasını sağlamalı; aynı zamanda eşitlik, dayanışma ve farklılıklara saygı değerleri temelinde sosyal gerçekliğin dönüşümüne yönelik olmalıdır.

- Yerel aktörler yeni dayanışma biçimlerini kolaylaştırmalı ve sosyal uyumu ve kapsayıcılığı teşvik eden sosyal açıdan yaratıcı politika reformlarına duyulan acil ihtiyaca çözüm üretmelidir. Sivil dayanışma, mültecileri, STK'ları, yerel toplulukları ve bireyleri içeren sivil toplumun nasıl çalıştığını ifade eder. Kurumsal dayanışma, sivil toplum ile politika yapıcıları arasındaki dayanışmanın resmileştirilmesini ve hükümet ile sivil toplum arasındaki bağları güçlendiren mekanizmaların oluşturulmasını ifade eder.

- Yerel yönetimler, sosyal katılım, katılımcı demokrasi ve insan haklarına yönelik yenilikçi yerel politikalar tasarlamak üzere politika tartışmalarını, deneyim paylaşımını ve ortak bilgi üretimini teşvik etmek, sosyal katılım, insan hakları ve katılımcı demokrasi alanında ortak paydaların ana ilkelerini oluşturmak ve yerel yönetimlerin bu konulardaki bilgi ve deneyimlerini paylaşmalarını sağlamak üzere komiteler kurmalıdır.

- Politika belgeleri, hükümet ve sivil toplum kuruluşları arasındaki iş birliğine zemin hazırlamalıdır. Bu tür belgeler, kamu ve devlet dışı kuruluşlar arasındaki etkileşimi geliştirmeye yönelik açık bir siyasi taahhüdü ifade etme avantajına sahiptir. Kesin hedefler içermeli ve gerçek entegrasyon başarılarına katkıda bulunmak için yerel koşullara uyarlanmaya izin vermelidir.

- STK’ların rolünün sadece hizmet sunumu ve hükümetin başarısızlıklarından doğan boşlukları doldurmakla sınırlı kalmaması için, başarılı bir iş birliği, görevlendirme yerine ortaklık ilişkisine vurgu yapmalıdır.

- Çok paydaşlı platformlar, hizmet sağlayıcılar arasında bilgi paylaşımı ve entegrasyon girişimlerine sivil toplum katılımını teşvik etmek için pratik bir yol olabilir.

- Kurumsallaşmış yönetişime sahip çok paydaşlı platformlar, yerel düzeyde entegrasyon hizmetlerinin sunulmasında yer alan tüm tarafların bilgi ve becerilerini koordine etmek için gerçek bir stratejidir. Bu platformlar yerel yönetimleri, sivil toplum liderlerini, göçmen örgütlerini ve diğer paydaşları bir araya getirerek hizmetlerin göçmenlik statüsünden bağımsız olarak erişilebilir, kapsayıcı ve ilgili olmasını sağlamalıdır. İşgücü piyasasına entegrasyon, eğitim veya dil edinimi gibi konular etrafında örgütlenmeleri ve ilgili uzmanları içermeleri halinde, tam potansiyelleri gerçekleştirilebilir.

- Entegrasyon stratejileri ve programları uygulanırken göçmenlerle her gün temas halinde olan tüm meslekler için kapasite geliştirme de gereklidir. Belediye çalışanlarına yönelik kültürlerarası eğitimin, entegrasyon konusunun birçok yönü hakkında bilgi sahibi olunması ve belediye çalışanlarının entegrasyonun kolaylaştırılmasındaki rolleri konusunda duyarlı hale getirilmesinde etkili bir teknik olduğu görülmüştür.

Yerel yönetimlerin STK’larla iş birliği içinde kültür ve sanata yönelik görevleri, genel toplumsal kalkınma için itici bir faktör ve sosyal katılım için bir araç olarak görülmelidir. Yerel yönetimler ise beldelerinin kalkınmasında ve sosyal olarak dışlanmış kişilerin sosyal uyumunda son derece etkili olan bu aracı etkin bir şekilde kullanmamaktadır.

- Yerel yönetimler STK'ları hizmet sunmaları için görevlendirdiğinde, STK'ların karşılıklı güven ortamında ihtiyaçları etkin bir şekilde karşılayabileceklerinden emin olunmalıdır. Bunu başarmak için bir yaklaşım, ortak bir zemin oluşturan ve proje rollerini ve beklentilerini belirleyen açık ve şeffaf sözleşmeler kullanmaktır. Sözleşmeler aynı zamanda önceki deneyimlerden öğrenmeye izin vermeli ve gerektiğinde değişikliklere ve yeni hedeflere uyum sağlayacak kadar esnek olmalıdır. Sözleşme dönemi ideal olarak bir pilot aşamayı ve ardından hizmet kalitesi ve çalışanların işe alınması ve elde tutulmasına yönelik yatırımlar da dahil olmak üzere uzun vadeli hizmet sunum istikrarına olanak tanıyan yenilenebilir sözleşmeleri içermelidir.

- Son olarak, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları, çeşitliliği içeren ve kamuya açık alanlarda kültürlerarası iletişimi teşvik eden kapsayıcı kentsel kalkınma stratejileri üzerinde iş birliği yapmalıdır.

REFERANSLAR

Agustín, O., andJorgensen, M. (2019). Solidarityandthe ‘RefugeeCrisis’ in Europe. Cham: PalgraveMacmillan.

Ambrosini, M. (2018). Irregularimmigration in Southern Europe. Cham: PalgraveMacmillan.

Biçerli, M.K. (2016). Sosyal Dışlanma ile Mücadelede Hayat Boyu Öğrenme. Beta Basım Yayım. Istanbul

Daoudov, M. (2015). Türkiye’de Yabancıların Uyumunda Yerel Yönetimlerin Rolü. Y. Bulut (Dü.) içinde, Uluslararası Göç ve Mülteci Sorununun Çözümünde Kamu Yönetiminin Rolü (s. 39-65). Kocaeli: Umuttepe Yayınları

Erincik, S. (2018). Yeni Kamu Yönetimi Perspektifinde Yerel Yönetimlerin Sosyal İçerme Politikalarının Değerlendirilmesi: Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Fry C and Islar M (2021) HorizontalLocalGovernanceandSocialInclusion: The Case of Municipality-CivilSocietyEngagementDuringRefugeeReception in Malmö, Sweden. Front. Polit. Sci. 3:643134. DOI: 10.3389/

Humer, L., &Agatiello, G. (2019). Fosteringcooperationbetweenlocalauthoritiesandcivilsocietyactors in theintegrationandsocialinclusion of migrantsandrefugeesChallengesandOpportunities. Eurodiaconia. Retrievedfrom https://www.eurodiaconia.org/wordpress/wp-content/uploads/2019/06/201906-Fostering-cooperation-refugee-integration.pdf

İkizer, İ. (2021). İş birliği ve Katılım Perspektifinden Belediyelerin Kültür Politikalarında Sosyal İçerme ve Kalkınma Amaçları: Cork Belediyesi (İrlanda) Örneği ve Türk Belediyelerinde Durum. Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 30, 3, 143-168

Miciukiewicz, K., Moulaert, F., Novy, A., Musterd, S. andHillier, J. (2012). Introduction: problematizing urban socialcohesion: a transdisciplinaryendeavor. Urban Stud. 49, 1855–1872. DOI: 10.1177/0042098012444877

Seyidov, I. (2021) On socialintegrationprocesswithrefugees in Turkey: how can CSOs be moreeffective? International Journal of InclusiveEducation, 25:1, 7-21, DOI: 10.1080/13603116.2019.1673955 To link tothisarticle: https://doi.org/10.1080/13603116.2019.1673955

Koçak, E. (2019). Türkiye'de Kent Mültecilerinin Sosyal İçerme ve Yersel Uyumu Sürecinde Belediyeler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Seyyar, A. (2008). Sosyal Siyaset Terimleri Ansiklopedik Sözlük, Sakarya Yayınları.

Sen, Amartya K. (1999), Development As Freedom, Oxford: Oxford UniversityPress.

UCLG Committee on SocialInclusion, ParticipatoryDemcoracy, and Human Rights, (2013). For a World of InclusiveCities. United CitiesandLocalGovernments. Barcelona. Retrievedfrom https://uclg-cisdp.org/sites/default/files/documents/files/2021-06/CISDP_For_a_world_of_inclusive_cities.pdf

Yıldırım, M., & Mertek, S. (2017). Mültecilerin Kente Uyumunda Belediyelerin Rolü: Samsun Örneği. Uluslararası Göç ve Mülteci Sorununun Çözümünde Kamu Yönetiminin Rolü. 11. Kamu Yönetimi Sempozyumu. https://www.academia.edu/35485277

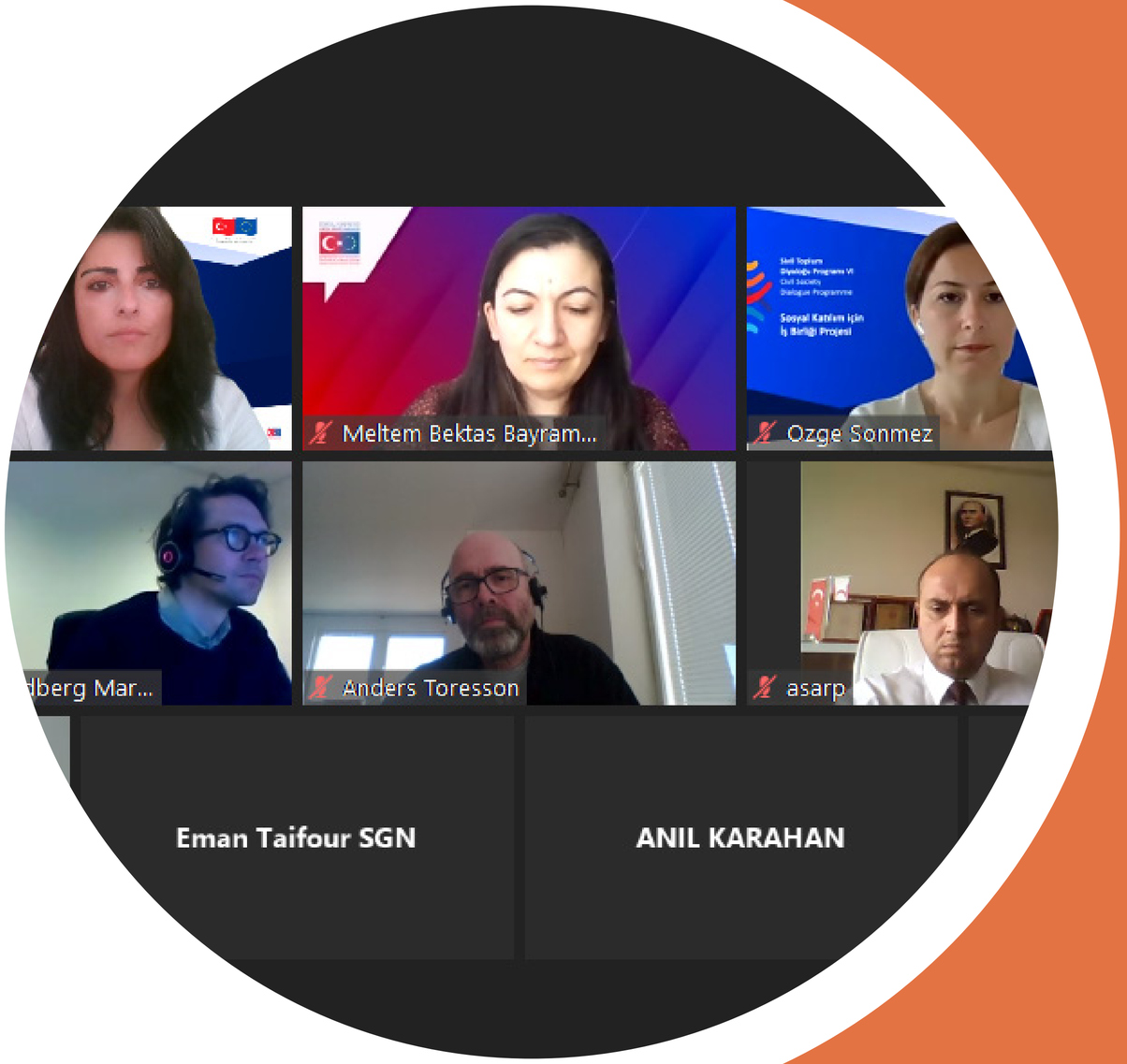

1. SUNUŞ BELGESİ SÜRECİ

SINC proje teklifinde, çalışma ziyaretleri sırasında öngörülen farklı çalışma yöntemlerini ve kavramları detaylandıran ve çalıştaylardan ve panelden gelen geri bildirimlerden elde edilen tartışmaları ve önerileri özetleyen İngilizce bir sunuş belgesi yer almaktadır. Baş başvuru sahibi, eş başvuru sahibinin geri bildirimiyle asıl yazımı yönetmiştir. Sunuş Belgesinin, sosyal katılım ve STK-belediye iş birliği konularında AB ve Türkiye'den 6 iyi uygulamayı içerdiği düşünülmektedir. Nihai taslak, son onay için Yönlendirme Komitesi üyelerine gönderilmiştir. Yazım süreci boyunca, öncelikle taslak sunuş belgesinin tasarımı ve detaylı içerik tespiti, ilgili literatürün gözden geçirilmesi yoluyla netleştirilmiştir. Bu adım, çalışma ziyaretleri sırasında alınan dersleri ve AB Sosyal Politikası ve İstihdam Müktesebatı hakkındaki bilgilere ilişkin başvuru sahiplerinin ve ortaklarının geçmiş deneyimlerini içermektedir.

2. METODOLOJİ

Bu çalışma, vakanın bağlamı ve karmaşıklığı hakkında derinlemesine bir anlayış kazanmak için nitel bir vaka çalışması olarak tasarlanmıştır. Veriler, çevrimiçi bir anket ve çevrimiçi olarak gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler kullanılarak toplanmıştır. Çevrimiçi anket 2-28 Şubat 2022 tarihleri arasında iki dilde (İngilizce ve Türkçe) gerçekleştirilmiştir.

Anket, amaçlar, hedef gruplar, seçmen kitlelerini genişletme stratejileri, faaliyetlerin niteliği ve izleme ve değerlendirme süreci gibi konularda Proje/program hakkında bilgi toplamak için açık uçlu sorulardan oluşmuştur. Temel program çıktıları, mülteci topluluklarıyla yapılan çalışmaları iyi uygulama örneği haline getiren unsurlar ve bu uygulamaların yaygınlaştırılma potansiyeli de anket sorularına dahil edilmiştir. Anket sürecine katılım, profesyonel ağlar aracılığıyla ulaşılabilen kuruluşlarla sınırlı tutulmuştur. Anketin tamamlanması, katılımcıların gerekli bilgileri tamamlamak için belirli bir süre ayırmalarını gerektiren açık uçlu soruların sayısından etkilenmiş olabilir.

Yorumsamacı paradigmaya bağlı nitel yöntemler, araştırmacının seçilen örneklemin deneyimlerine ve algılarına atıfta bulunarak verileri yorumlamasına olanak tanır. Bu doğrultuda, katılımcıların projelerindeki sosyal entegrasyon süreci hakkında ne düşündüklerini ve STK'nın sosyal entegrasyonun inşasındaki rolünün nasıl geliştirilebileceğini keşfetmek için derinlemesine yarı yapılandırılmış bir mülakat tekniği kullanılmıştır. Bu nitel yöntemin önemi, katılımcıların herhangi bir konuya ilişkin algılarının kapsamlı bir şekilde anlaşılması ve analiz edilmesiyle ilgilidir. Görüşmeler için toplamda 6 ana soru belirlenmiştir. Görüşmelerin süresi 25 ila 40 dakika arasında değişmiştir. Katılımcılar anonimleştirilmiştir. Tüm görüşmeler ses kayıt cihazı kullanılarak İngilizce ve Türkçe dillerinde gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler yazar tarafından metne dönüştürülmüştür. Makalede kullanılan metinler İngilizceye çevrilmiştir. Genel olarak, bu çalışma on bir farklı yarı yapılandırılmış görüşmede yer alan toplam dört katılımcıyı içermektedir. Katılımcıların 3'ü sivil toplum sektöründen, biri de belediyedendir. Katılımcılar,

SincProject'te "sosyal katılım" yönetiminin kilit aktörleri olmaları kriterine göre seçilmiştir. Yatay göç yönetişiminin dinamiklerini, bu yönetişimin oluşturulmasında yer alan kişilerle konuşarak anlamayı amaçladık. Dolayısıyla, görüşülen kişilerden bazıları sığınmacı geçmişine sahip olsa da, kendileriyle bu temelde değil, daha ziyade göç yönetimine katılımları temelinde görüşülmüştür. Ayrıca, belediyeden görüşülen kişiler kamu yönetimi ajansından, kamu-özel sektör koordinasyon programından ve iskan ve tesis departmanından gelmiştir. Hepsi de kabul ve entegrasyonla ilgili çalışmalarda doğrudan yer almıştır. Sivil toplum sektöründen görüşülen kişiler az ya da çok kurumsallaşmış gruplardan, ağlardan ve örgütlerden gelmektedir.
Mülakat soruları (i) genel olarak göç yönetimindeki rolleri; (ii) yatay iş birliği deneyimleri; (iii) belediye/sivil toplum sektörü ile ilişkiler; (iv) sosyal katılım ve uyum konusundaki görüşleri; (v) farklı gruplarla (örneğin sığınmacılar, yeni gelenler ve belgesiz mülteciler) çalışma deneyimleri konularını takip etmiştir. Tüm görüşmeler İsveççe yapılmış ve bu çalışmada kullanılan alıntılar araştırmacılar tarafından İngilizceye çevrilmiştir.

2.1. VERİLERİN ANALİZİ

Bulgulara ulaşmak ve bunları belirli kategoriler altında analiz etmek için nitel bir araştırma yöntemi seçilmiştir. Analizde tematik bir yaklaşım izlenmiştir, yani verilerde araştırma sorularını yanıtlamak için kullanılabilecek temalar aranmıştır. Analiz, NVivo yazılım programında verilerin parçalanıp kategorize edildiği ve çok sayıda kodun oluşturulduğu bir açık kodlama ile başlatılmıştır. Kodlar daha sonra gözden geçirilmiş ve aynı olguları kapsayan bazı kodlar silinmiştir. Verilerin üçüncü bir incelemesinde, ilgili kodlar, hepsi teorik literatürle bağlantılı olan daha büyük temalar haline getirilmiştir.

2.2. ÇALIŞMA ZİYARETLERİ VE SUNUŞ BELGESİ İÇİN PROJE SEÇİMİ

Proje döngüsü boyunca şu ülke ve şehirlere üç çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir; Almanya (Stuttgart), İsveç (Mölndal, Trollhättan) ve Türkiye (Şişli, Avcılar). Bu ziyaretlerin gerekçesi, sosyal katılım adına belediyeler ve STK'lar arasında çalışan bir grup iş birliği modelini gözlemlemek ve keşfetmekti.

İlk çalışma ziyareti Almanya'da gerçekleştirilmiştir. İkinci çalışma ziyareti 2022 yılının Ocak ayında İstanbul, Türkiye'de gerçekleştirilmiştir. Tüm ortaklar, ekip üyeleri ve belediye çalışanlarının katılımıyla birkaç gün boyunca temsil edildi. Üçüncü çalışma ziyareti 2022 yılının Nisan ayında İsveç'in Trollhättan kentinde gerçekleştirilmiştir. İsveç ziyareti boyunca, mültecilerin sosyal içerilmesini teşvik etmeyi amaçlayan çeşitli iş birliği vakaları gözlemlendi ve incelendi.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Yuva Derneği
Osmanağa Mahallesi Kazasker Sokak No:8/4 Kadıköy-İstanbul /TR
Tel: + 90 (216) 325 00 44 E-posta: yuva@yuva.org.tr
www.yuva.org.tr/en

Bu yayın Avrupa Birliği'nin mali desteği ile hazırlanmıştır.
İçerik tamamen Yuva Derneği'nin sorumluluğundadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

20 CFCU years
REPUBLIC OF TÜRKIYE
MINISTRY OF TREASURY
AND FINANCE
CENTRAL FINANCE &
CONTRACTS UNIT

YUVA

SİVİL TOPLUM DİYALOĞU
CIVIL SOCIETY DIALOGUE

Support
Group
Network

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI
REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
DIRECTORATE FOR EU AFFAIRS